

פנינו הצדיקים

לעדכוני, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 ללא פרסומות. ללא חדשות. ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

ערוץ 2000

במילי: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הצדיק רבי שלמה זלמן אונסדורפר הי"ד - נולד בשנת ה'תרמ"ח (1888) בעיר גוטא. למד אצל הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי בישיבת גאלאנטא. בהמשך למד אצל הגאון רבי עקיבא סופר אב"ד פרשבורג. גם לאחר שהתחתן הרב התמיד בלימודו במשך כמה שנים כאשר אשתו מפרנסת אותם בעסק מלאכת החייטות. נהג ללכת לישון לאחר חצות ולקום באשמורת הבוקר. כל ימי חייו היו מוקדשים ללימוד, להרבצת תורה ויראת שמיים. לימד שיעורים בהלכה ובגפ"ת עם בחורים מופלגים ולימד גם חומש ורש"י ומשניות.

מימיו לא נראה כועס או מקפיד. כל דבריו היו בשפה נעימה ומתקבלת. השיב רבים מעוון בדרשותיו הנלהבות ובדיבור אישי בדברי חכמה וענווה המתקבלים על הלב. שימש מגיד מישרים בעיר פרשבורג ורב קהילת 'מבקשי תורה'. בימי השואה רבינו ואשתו ובנו ר' שמחה בונים סבלו רבות יחד. הם גורשו למחנה ההשמדה אושוויץ (בנו נשלח למחנה עבודה). ביום ב' של ר"ח חשוון ה'תש"ה (1944) הרב ורעייתו נספו על קידוש ה'. חי כ-56 שנים.

אביו: ר' מרדכי אריה הי"ד (שימש כשו"ב ומו"צ בעיר גוטא). **אימו:** מרת שרה הי"ד (נספתה יחד עם בעלה ביום כ"ג סיון ה'תש"ד). **אשתו:** מרת שבע שטרן הי"ד. **ילדיו:** ר' שמחה בונים, ר' שמואל אלכסנדר. **מרבתינו:** הגאונים רבי יוסף צבי דושינסקי, רבי עקיבא סופר (אב"ד פרשבורג). **מספריו:** **ישפתי שלמה השלם** - כתב חידושי אגדה, דברי מוסר והתעוררות על התורה ופרקי אבות, אותם אמר בדרשותיו מהשנים ה'תרע"ו-ה'תש"ד בקהילת פרשבורג (יצא לאור בשנת ה'תשס"ח - 2008 על ידי בנו ר' שמואל אלכסנדר).

רבינו ויתר על חלום חייו בעבור מצוות כיבוד אב ואם. מעשה שהיה - כך היה: נכספה וגם כלתה נפשו של רבינו לזכות לעלות ולחונן את עפרה של ארץ ישראל. לזכות ולחיות בארץ הקודש. באותם הימים כרטיס הפלגה לארץ ישראל עלה סכום גדול מאוד! ידו לא היתה השיגה את הסכום הזה ולכן הוא נותר בינתיים בגולה הרחוקה ושאיתו הגדולה נשארה בגדר חלום.

שנה אחת, בעיצומו של יום הפורים, אחד הגבירים נכנס למעונו של רבינו והכריז בקול: "רבה, אני רוצה לתת לכם משלוח מנות - כרטיס הפלגה לארץ ישראל!". למשמע דברי העשיר הרב אונסדורפר היה מאושר עד מאוד. הצדיק התחיל לרקוד בהתרגשות רבה והודה לעשיר מאוד על המתנה הנדיבה.

הרב מיד לאחר הפורים פתח בהכנות והמתין בכיליון עיניים למועד ההפלגה. ימים ספורים לפני היום המיועד רבינו נסע להוריו כדי להיפרד מהם ולבקש מהם את ברכת הדרך. הם שמעו את הדברים וכמובן ברכו את בנם בברכת אב ואם שכולה אהבה ותפילה ובדרך צלחה והוא שב לביתו.

סוף כל סוף הגיע היום המיוחל שרבינו ציפה לו כל כך. כל בני העיר עמדו על רגליהם וחיכו במשך שעות אחדות לתורם כדי לברך את רבינו ולראותו בפעם האחרונה לפני שיפליג בדרכו לארץ ישראל. האנשים דיברו בהתרגשות רבה על ההפלגה של רבינו לארץ ישראל ועד כמה רבינו השתוקק לכך.

דקות ספורות לפני שרבינו עמד לצאת מהבית הגיע מברק בהול. השליח נתן לרבינו את המברק והוא פתח אותו, קרא את השורות הקצרות ולאחר מכן הכריז: "רבתי, אני נשאר כאן! אני לא מפליג לארץ הקודש!". התדהמה שאחזה בציבור האנשים היתה עצומה. מה אירע פתאום? הציבור היה מודאג וסקרן כאחד.

הגביר שנתן את הכרטיס לא ידע את נפשו. מה יכול להיות כתוב המברק שגם לרבינו לבטל את חלום חייו ולהפליג לארץ הקודש? הרי כל חייו רבינו ציפה, השתוקק, איווה, יחל לרגע הזה שתהיה לו הזדמנות. התברר כי המברק נשלח מאת אמו היקרה וכך היא כתבה: "שלמה זלמן בני. אנא ממך, מיד כשתגיע לארץ ישראל שלח לנו מברק וכתוב לנו שהגעת בשלום. בבקשה ממך, אל תתעכב כדי שלא אדאג לשווא, די לי בדאגה ההכרחית בשבועות ההפלגה".

באותם הימים ההפלגה לארץ ישראל לא היתה רק סיפור יקר אלא גם ארוך. שישה שבועות ההפלגה ארכה מפרשבורג עד שהאוניה היתה מגיעה לארץ ישראל!

רבי שלמה זלמן כשקרא את המברק חשב בליבו: "אם אני אפליג, אמא תהיה שרויה במתח ובדאגה במשך שישה שבועות ארוכים! היא בוודאי כל הזמן תחשוב: 'מה קורה עם שלמה זלמן שלי? האם הכל בסדר איתו? האם חלילה הוא חולה במחלת ים? האם האוניה מתקרבת ליעדה בזמן? אולי אירע דבר מה חלילה?'"

רבינו חשב: "איך אפשר לעלות לארץ ישראל, אם על ידי מעשה זה אני אגרום לדאגה לאמא? לבטח אמא יהיה לה לישון במשך כל ששת השבועות בהם אשהה על הספינה עד בואי לארץ. לא אוכל לצאת לדרך כשאני משאיר אימא מודאגת עד הגיעי בשלום ליעדי!" - הרב קבע נחרצות והתחיל לפרק את המזוודות הארוזות שבהם צרר את כל רכושו.

הרב קרא לנדיב הלב שהעניק לו את הכרטיס והודה לו בחום על הלב הרחב שלו. העשיר ניסה לשכנע את הרב לחזור בו ולמלא את משאת חייו, אבל הרב היה איתן בדעתו ולא הסכים. הצדיק הסביר: "אני באמת ובתמים רוצה לנסוע לארץ הקודש. אני מודה לך על כך שהתמסרת עבורי וביקשת מממש את החלום שאני כל כך שואף לממשו. אבל אני לא יכול לעשות זאת בידיעה שאני מצער את אמי ולכן אני החלטתי להישאר כאן!" - הרב קבע נחרצות ושוב חזר והודה לו על המתנה היפה והיקרה שלא הגיעה לשימוש, למרות שכה שאף אליה ...

וכך רבינו נשאר במקומו ולא עלה לארץ ישראל כדי שלא להדאיג את אמו. סוף דבר היה שרבינו ואשתו נספו על קידוש ה'!

הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל - שמו המקורי ר' דוד בן משה. חי בירושלים ונודע כתלמיד חכם מופלג ודרשן. מעת לעת יצא לחו"ל בתפקיד שד"ר כדי לאסוף כספים עבור ישיבות ותלמודי תורה. בכל מקום התקבל בכבוד גדול והגיע במסגרת תפקידו כשד"ר בין הקהילות היהודיות בהרי האטלס. התפרסם כצדיק ועושה נסים. גם היום לאחר שנים רבות, יש לצדיק רבבות מעריצים בכל רחבי מרוקו הנוהגים לערוך הילולה לכבוד הצדיק. **סיפורי נסים רבים נקשרו בשמו**. רבים פנו אליו ונושעו. בתי כנסת ובתי מדרש רבים קרויים על שמו, ורבים נוהגים להדליק לכבודו נר בביתם. במהלך הדורות שמו של הצדיק התפרסם בכל העולם, וקדושתו והשראתו השפיעו באופן מכריע על כל הדורות. כאשר פרצה גזרה קשה והפילה חללים רבים רבינו מסר את נפשו ובפטירתו הפסיקה הגזרה. נפטר ב-א' בחשוון ד'תתקכ"ב (1171). **ציונו בהרי האטלס בכפר תאמסטינה. אביו:** ר' משה.

○ יפר מר שמעון ו' מתאזנאכת על מעשה שהוא היה עד לו: "אחד היהודים ביקש לקנות פלפל בשוק השחור. באותה תקופה מי שנתפס עם סחורה מסוג זה היה מושלך לבית-הסוהר. המתווך היה מוסלמי וביקש להרוויח ממון רב מהיהודי. הוא קנה מנוצרי אחד מאה ק"ג פלפל שחור ושילם תמורתו מאה ריאל. כשבא היהודי לקנות את הפלפל, המוסלמי אמר לו: 'תן לי שלוש מאות ריאל'. אמר לו היהודי: 'מגיע לך רק מאה ריאל, אם אתה לא רוצה, לא אתן לך כלום'. בסיכומו של עניין שילם היהודי מאה ריאל, שם את הפלפל בעגלה והלך.

המוסלמי התקשר מיד למשטרה ואמר להם: "לכו אל יהודי פלוני- יש לו פלפל". הלכו השוטרים ומצאו את הפלפל בעגלה. אמרו לו: "מאיפה זה?", אמר להם: "רק קניתי עדשים". לקחו אותו למפקח המשטרה. אמר להם המפקח: "תנו לי את השק". המפקח הכניס את ידו ומצא רק עדשים. השוטר אמר: "**יש פלפל**". היהודי אמר: "מה שיש לי זה עדשים". המפקח אמר: "יש כאן רק עדשים". החזיר ליהודי את השק והוא הלך לביתו. **כשהגיע הביתה שוב נהיה פלפל**. ברגע שבאו אליו השוטרים שוב צעק: "ר' דוד ומשה" ושוב התחלף הפלפל לעדשים.

בשנת ד'תתקכ"ב המצב הכלכלי בא"י היה בכי רע. הרבנים שלחו שדר"ים לגייס כספים בעבור עניי א"י. בין השליחים היה רבינו שנשלח למרוקו והגיע לנמל העיר מליליה וכשהגיע הבין שגם שם המצב דומה. צרפת כבשה את אלג'יר, והתכוננה לכבוש גם את מרוקו. הסולטן של מרוקו היה זקוק לסכום כסף נכבד אותו השיג ע"י הטלת גזירות על היהודים. בתקופה הקשה הזו עודד רבינו את היהודים לבל תיפול רוחם, נשא דרשות והחל להיות המנהיג הרוחני של יהודי מרוקו, שראו את יכולתו לחולל ניסים ע"י תפילה.

רבינו נהג להסתובב בכל יום שישי בין כפרים שבהם גרו יהודים, כדי לאסוף נדבות לעניי א"י. לצדיק היה עוזר, גוי מארץ ישראל שגדל בביתו והיה יד ימינו בכל מסעותיו מחוץ לארץ. באחד מימי שישי הגיע לכפר אגויים, מקום קבורתו. בהגיעו לשם, שמע שתושבי כל הכפרים באזור היו חולים, יהודים וערבים כאחד, והמחלה גבתה את חייהם של רבים. הצדיק נשא את עינו השמימה ואמר: "ריבוננו של עולם! באתי לכאן בשליחות לאסוף כסף למחייתם של עניי ארץ ישראל, ועתה כולם חולים ואף מתים".

באותה שעה יצאה בת קול מהשמיים ואמרה לו: "אתה תבטל את הגזירה של כל החולים והמתים". ענה רבינו ואמר: "**מקבל אני את מותי בתמורה לחייהם של אחרים**". הלך לבית העלמין של יהודי הכפר תאמסטינה יחד עם עוזרו הגוי, שם הוא סיפר לעוזרו את אשר עתיד להתרחש, וביקש ממנו שילך מיד אחר כך לכפר ושיספר לרב ולבני הכפר היהודים את אשר אירע ואת אשר ראו עיניו.

לאחר השיחה בין הצדיק ועוזרו, החלו לזרום מים חיים ממעיין שנברא, הרב ירד וטבל במקווה המים, אחר כך לבש תכריכים שהונחו לידו ע"י המלאכים ונכנס לקבר שנכרה במקום. כל אותה העת, עמד עוזרו של הרב ולא האמין למראה עיניו. מיד לאחר שרבי דוד ומשה שכב בקבר נעלמו כל המלאכים שהיו במקום וסייעו בקבורתו. העוזר ראה והחל לצעוק בקול גדול "אדוני! אדוני!".

בעודו צועק, התרוממה לפתע אבן ענקית מתחתית הקבר ואליה הצטרפה אבן גדולה נוספת שמעל לקבר, ושתייהן יחד ירדו אל הקרקע ואטמו את הקבר. לאחר שהעוזר התאושש ממה שראו עיניו ולאחר שהפנים את האמת הקשה, שהצדיק הסתלק ונשמתו עלתה למרומים, חזר לכפר כפי שציווה הרב. כשהגיע לכפר גילה שהתרחש נס וכל בני הכפר שבו לאיתנם.

העוזר סיפר לרב ולבני הכפר את אשר אירע לצדיק ואת אשר ביקש ממנו הצדיק. כשיהודי הכפר שמעו את הבשורה הם החלו לצעוק תוך כדי שהם מאשימים את העוזר ברצח הצדיק. העוזר התעשת והצליח לשכנע אותם לבוא איתו לבית העלמין כדי שיראו במו עיניהם את השינוי בפני הקרקע. כשהגיעו וראו את שני הסלעים הענקיים שניתקו ממקומם ונחתו במקום אחר האחד ליד השני ומעל המערה חזו מעין מנורת אש, האמינו לדברי העוזר, והבינו שהתרחש נס, והצדיק נפטר כדי לכפר על בני הכפרים. לאחר מכן אירחו בני הכפר אירחו את העוזר בביתם, ולאחר זמן מה חלק מבני הכפר נסעו עם העוזר וליוו אותו עד ירושלים, כשבידיהם כל הכסף שאסף הצדיק רבי דוד ומשה עבור עניי ירושלים וארץ ישראל.

יפירה אחת, שנושעה על ציון הצדיק: "אני בת 52. הייתי חולה מאוד והיו לי הרבה התקפות. אף רופא לא עזר. יום אחד הגיע אלי אחיה של אמי ואמר: "אבא הגיע אלי בחלום ואמר **שצריך לקחת אותך לר' דוד ומשה ושם התרופה שלי**". אחיה של אמי שהיה צולע סיפר כי גם הוא חלם אתמול את אותו חלום. אולם הוא לא יכל להגיע אלי. אולם החלום חזר ונשנה גם אתמול בלילה, ולכן הגיע אלי. אחי הגיע לביקור ביום שישי ומצא אותי שוטפת את הרצפה לכבוד שבת קודש ואז תפסה אותי ההתקפה.

הוא שאל אותי, אם אני רוצה שיביא לי רופא, אך אמרתי לו שהרופא לא יעזור. אז הוא אמר, שגם הוא בא לספר לי על החלום ושאינו אתרפא מהר, **כי אבא ז"ל הגיע גם אליו ואמר לו, שאקח אותך לר' דוד ומשה ושם אתרפא**. התחלתי לבכות משמחה. הוא חזר למראכש כי הוא מורה ואז אמר לי לבוא אליו בראש חודש כיוון שאז הוא בחופש. בסיכומי של דבר הגעתי לציון הצדיק. בלילה חלמתי, כי אני רואה אשה שאומרת לי: 'קומי אחותי, תלכי לביתך, את בריאה'. התעוררתי בשמחה. בדרך חזרה קיבלתי התקפה והתחלתי לצעוק: **'ר' דוד ומשה, הבטחת שאתרפא!**

בלילה בחלום הופיע אחי אמי ואמר: 'את פתחת את פיך על הרב דוד ומשה? למה כעסת?' אמרתי לו: 'ההתקפה שבגללה הלכתי, חזרה אלי'. והוא אמר לי: 'אל תכעסי, לאחר ארבעים יום הצדיק יענה לך ויתן לך את התרופה יחד עם הצדיק הרב יעקב אביחצירא זצ"ל בקזבלנקה'. סיפרתי לרב את החלום והוא אמר לי: 'אחרי 40 יום תעלי לבית-הקברות לזיארה. תעשי השכבה לר' יעקב אביחצירא והוא יענה לך בעז"ה'. "וכן עשיתי. בליל הארבעים, בחלומי אני רואה אשה חולה, כשמסביבה יש נשים. אני אמרתי לה: 'מה יש לך?' והיא אמרה לי: 'מהיום שעשיתי ניתוח ואני חולה. הלכתי לר' דוד ומשה וזה לא עזר לי, אבל הערב ירפאו אותי'. בהמשך החלום אני רואה שני רופאים ניגשים אליה ונותנים לה חגורה והתעוררתי.

כשחזרתי לקזבלנקה, קיבלתי התקפה, ישר הלכתי לרופא שלי **אולם בחדרו מצאתי שני רופאים אחרים, כפי שחלמתי ואמרו שיעשו לי צילום. הם ראו את הצילום, ואחד מהם אמר לשני: 'היא צריכה רק חגורה**. אותה החגורה, שראיתי בחלום. ומאז אני בסדר עם החגורה הזו, וכל ההתקפות נעלמו".

עם היה עשיר גדול במרוקו, שמכר סחורה, שאסור למכור. הלשינו עליו, והשלטונות תפסו את הסחורה שלו – שקים של תה, סוכר וכו'. סגרו לו את חנותו העצומה שהייתה גדולה כמו סופרמרקט. קשרו אותו ולקחו אותו לבית הסוהר.

אישה זקנה באה אליו, אמרה לו: "תשמע, קח את הנר הזה, תדליק אותו. תגיד **רבי דוד ומשה, תעזור לי**". אמר העשיר: 'אם הצדיק יעזור לי ולא יקרה לי שום דבר – אתרום חצי מהסחורה שלי לצדיק, ואעשה לו כביש לקבר'. למחרת השומרים פתחו את החנות שלו, **באו אל שקי התה – מצאו בהם שעורה, חיטה וקמח, שהיה מותר למכור**. חיפשו, חיפשו, לא מצאו כלום גם אחרי שקרעו את כל השקים. פנו אליו ואמרו לו: 'אנחנו מבקשים ממך סליחה'. בלילה בא הצדיק בעצמו אל העשיר, אמר לו: **'תדע לך, אני הצלתי אותך. עכשיו תלך, תפתח את החנות שלך ותמצא את הסחורה כמו שהיא הייתה – עם התה והסוכר**'. ובאמת, פתח העשיר את החנות, ומצא את הסחורה המקורית שלו".

יפיר מר מסעוד פ' מקאסבה תאדלה: "הייתי בציון הצדיק הרבה פעמים. הנשים בליל ההילולה היו שמות על הציון טבעות מזהב ללא שמירה ולמחרת לוקחות אותן. הכוונה, שבטבעות ישאבו מהקדושה של הצדיק. **קרה וילדה אחת ראתה את הטבעות, חשקה ולקחה את אחת הטבעות**. ברגע שלקחה את הטבעת, היד שלה התייבשה במקום, והיא החלה לזעוק מכאב ופחד. היד שלה נסגרה, ואי אפשר היה לפתוח אותה עד שבא הגזבר וביקש מהצדיק, שיסלח לה, ואז היד שלה נפתחה והטבעת נפלה מידה!". היא מיד ביקשה סליחה על המעשה שעשתה.

ציון הצדיק לא היה ידוע במשך תקופה ארוכה. הגויים ביקשו פעם אחת לסלול כביש באחד הכפרים שבמהלכה התגלתה המצבה. מאחר והציון של רבינו הפריע לסלילת הדרך, הם ביקשו לרסק את הציון. בדרך פלא כל טרקטור שניסה להזיז את המצבה, היה נעצר באופן פלא מספר מטרים לפני הציון. הם היו מזמינים מומחה שיבדוק מהי התקלה ומדוע הטרקטור נעצר- אולם המומחה לא מצא שום סיבה לדבר.

בלילה הצדיק התגלה בחלום למספר אנשי עירו ואמר להם: "דעו לכם, אני ר' דוד ומשה. עליכם לבוא לשם, לבנות את הקבר וכל מה שתרכו - תקבלו". אנשי העיר כמובן מיד עשו כפי שהצדיק הורה להם. מאז רבים פוקדים את ציון ונושעים באופן פלא. עקרות ששנים רבות לא זכו לילדים, ברגע שהלכו והתפללו על ציון הצדיק- נפקדו. חולים רבים שהרופאים התייאשו מהם- התרפאו, ובעיות שונות נפתרו באופן פלא.

יפיר מר מ"מ מארבע טוגאנה: "פעם לקחתי את בני לירושלים לבקר את אמא שלי בבית-הרפואה. הבן שלי חמק מידי ורץ באמצע הכביש. באותו הרגע רגע הגיחה משאית שנסעה במהירות לעבר הבן. צעקתי בכל כוחי: "ר' דוד ומשה, תציל את הילד שלי! תציל את הילד שלי!". המשאית נסעה במהירות ולצערי הרב דרסה את הילד. הוא שכב על הכביש ואני זועק לר' דוד ומשה שיציל את הבן שלי. למרבה הפלא הילד קם בריא ושלם כאילו דבר לא אירע".

יפירה גב' רחל פ': "ליד הציון של הצדיק כל אחד שם טבעת, שעון ועוד חפצים יקרי ערך. הכוונה היא שבטבעות ישאבו מהקדושה של הצדיק. אישה אחת קנתה טבעת יקרה עד מאוד במחיר של אלפיים שש מאות ל"י.

ערבי אחד שלא התגורר בסביבה הגיע וגנב את הטבעת. הערבי הגיע לביתו ומאור עיניו נלקח ממנו. הוא החל לזעוק זעקות אימה ואמר שהוא עיוור. בני משפחתו אמרו לו: "תגיד, גנבת משהו?" ענה להם: "לא". לאחר מכן כשראה את מצבו הודה ואמר: "גנבתי טבעת". שמו לו את הידיים מאחורי הגב ולקחו אותו חזרה לקברו של ר' דוד ומשה. לקחו כבש וביקשו מהצדיק מחילה, הגנב החזיר את הטבעת ומאור עיניו חזר אליו כבראשונה והיה קידוש שם שמיים עצום באותו זמן".

עם אחת נסע אדם אחד עם אביו מהכפר אימגראן לתארודאנת. בדרך ירד שלג בגובה של שלושה מטרים. הרכב שקע בשלג והדלק נגמר. היות והם נתקעו סמוך לציון הצדיק, האבא הלך והביא בקבוק מלא מים מן הקבר. הם שמו את המים ברכב, הניעו אותו ולמרבה הפלא הם הצליחו לנסוע! שלושה ימים ללא דלק עד שהגיעו לעיירה.

הגאון הרב יוסף ענגל (אנגל) זצ"ל - לפני הלידה של רבינו, ר' מאיר מפרימישלאן ביקר בטרנוב ואמר לאביו כי עתיד להוליד בן שיאיר את עיני ישראל בחכמת תורתו. נולד ב-ב' ר"ח טבת ה'תרי"ט (1858) בעיירה טרנוב (פולין). מגיל שמונה עד שנים-עשרה למד אצל הגאון ר' דב בער שיינקל. לאחר מכן למד בכוחות עצמו. בתקופת נעוריו למד עם חברותו. מדי יום ביומו למדו שמונה שעות רצופות. תלמידי חכמים מופלגים באו לבית של אביו כדי להתפלפל עם רבינו. מגיל שנים-עשרה ועד שנכנס לחופה בגיל תשע-עשרה, חיבר אחד עשר חיבורים (ביניהם חידושים ופולפולים על סוגיות הש"ס וביאור שלם לתנ"ך- חיבורי אבדו). לאחר נישואיו ישב בעיר בנדין ללא אזרחות רוסית, מה שגרם שילשינו עליו. במהלך מלחמת רוסיה-יפן בשנת ה'תרס"ו (1906) לאחר שהולאם הבניין בו אשתו השקיעה את רוב כספם עברו לקראקוב. בהתחלה שימש כדיין אבל עד מהרה התמנה לאב"ד. בשנת ה'תרע"ד (1914) בעקבות מלחמת העולם הראשונה עבר לווינה האוסטרית. גילויים רבים ראה בחלומות בחכמת הקבלה וחזיונות מהעתיד (כתב על כך שמונה ספרים). גאון בנגלה ובנסתר. בקי בתלמוד ירושלמי ובבלי ובמכמי התורה. ענותן מופלג. מיעט באכילה. כאשר קרב זמן פטירתו שמעו אותו ממלמל: "**הקב"ה יודע שלא נהייתי אפילו באצבע קטנה**". נפטר ב-א' בחשוון ה'תר"פ (1920) בווינה. חי כ-61 שנים.

סבא (מצד האב): ר' הרציל (היה מופלג בנגלה ובנסתר). **אביו:** ר' יהודה (הנגיד הגביר התורני המופלג בתורה). **אימו:** מרת לאה שטיגליץ. **אשתו:** מרת איטה (בת ר' משה קליינר מבנדין). **חברותות (בתקופת נעוריו):** הגאונים ר' שמואל ענגל (אב"ד ראדומישלא), ר' מאיר אריק. **מרבתי:** האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז, הגאון ר' דב בער שיינקל. **מתלמידי:** ר' יוסף חיים דוד רייך מבנדין (היה אצלו כבן בית במשך 25 שנים). **בתו (היחידה):** נישאה לר' יצחק מנחם מורגנשטרן (נכד הרבי מקוצק). **מספריו:** גילויי הש"ס - חידושים על בבלי וירושלמי סדרים זרעים, מועד, נשים ונזיקין **ילקח טוב** - חקירות תלמודיות **אתון דאורייתא** - חקירות תלמודיות **בית האוצר** - מושגים תלמודיים ותורניים **גבורות שמונים** - 80 תירוצים על קושיא אחת **שבעים פנים לתורה** - 70 תירוצים לסתירה תלמודית **אוצרות יוסף** - חידושים על שו"ע יו"ד **שארית יוסף** - חידושים על קידושים **בן פורת** - שו"ת. (הגאון ר' שמואל וואזנר זצ"ל העיד כי בצעירותו ראה בבית רבינו כ-90 חיבורים תורניים בכתב ידו ונשאר מעט מהם).

נכדו כתב שמתוך רגילותו לכתוב את חידושיו בכל ימות השבוע, היה לעתים כותב באצבעו באוויר, בשבתות וימים טובים, כשעיניו תהות באוויר! הנהגתו זו חזרה בשעת גסיסתו. למרבה הפלא, רבינו היה רגיל לעשות כן אפילו כשהיה ישן. הגאון ר' יצחק הוטנר זצ"ל סיפר, שבדידה הוי עובדא, כשהיה בעיר קראקא והוא צעיר לימים, אביו לקח אותו בשבת בבוקר אחרי התפילה לביתו של רבינו, לאחל לו 'גוט שבת'. הרבנית יצאה החוצה ואמרה כי הרב חוטף תנומה ואי אפשר להיכנס. האבא ביקש שירשו לו להיכנס עם בנו למען יראה כיצד ישן גדול בתורה. כשנכנסו התגלה לעיניהם מחזה נהדר - רבינו יושב על כיסאו וישן והיו ידיו פועלות כמי שכותב (אלה תולדות יוסף)

כאשר רבינו נפגש עם הרה"ק מבלאזשוב זצ"ל, הרה"ק מבלאזשוב רצה להשמיע בפניו איזה דבר חידוש. התחיל לחשוב איזה חידוש יוכל לחדש לו. החליט כי בגין מכיוון שרבינו מנכדי ה'בני יששכר' ישמיע לו חידוש מזקיני הקדוש, שבועדי לא ידוע לו. כאשר סיים את החידוש ללא הזכרת שם, רבינו הגיב כי הדברים כתובים ב'בני יששכר', תוך שהוא מוסיף: "**תאמינו לי שכל דברי ה'בני יששכר' שמורים בזיכרוני**".

כשרבינו הגיע בפעם ראשונה למושב בית-הדין בקראקא מצא את הראב"ד הישיש הגאון רבי יוסף לדרברגר זצ"ל יושב בראש ולפניו יושבים יתר חברי הבי"ד. רבינו התיישב בקצה השולחן והקשיב לדיון שעליו דנו. בהתחלה לא נשמעה שום תגובה מפיו. אולם כשהתעורר לאחר מכן ויכוח בין הדיינים, השמיע את חוות דעתו. לפתע האב"ד הישיש קרא לרבינו ואמר: "רבי יוסף, הלוא ידיעותיכם עולות בהרבה מידיעותינו, בואו ושבו במקומי - נתחלף!". רבינו כמובן סירב ואיחל לראב"ד שיאריך ימים על ממלכתו. הראב"ד התרגש, עמד מכסאו והכריז: "**גוזרני עליכם לשבת בראש ואני על מקומכם אשב**".

בצעירותו רבינו גר בעיר טורנא. שם למד בקלויז דחסידי צאנז שהיה ידוע לשם ותפארת. ישבו שם הרבה תלמידי חכמים יגיעים בתורה. רבינו למד שם כי היה בשורשו חסיד צאנז. אחרי חתונתו, בגלל שחותנו היה מחסידיו של הרה"ק בעל ה'אבני נזר' מסוכוטשוב זיע"א, הסתופף הרבה בצל קדשו. כשלמד בעיר טורנא הגיע לשם הגאון רבי יוסף שאול נתנזון, ה'שואל ומשיב' זצ"ל. לומדי הקלויז שטחו לפניו את שאלותיהם בלימוד התורה. לכולם השיב על אתר, אבל כשבא אליו הגאון רבי יוסף והרצה בפניו את קושייתו ה'שואל ומשיב' השתומם מהקושיא העצומה. הוא ציוה עליו לבוא אליו הביתה לאחר שיעיין בדבר. כשיצא מהבית המדרש, אמר לו טובים: "רואה אני שהתורה עוברת אל החסידים". (מפי ספרים וסופרים להגרא"ד פרידמן)

פעם אחת כשרבינו והגאון האדיר ר' מאיר אריק זצ"ל היו בדרך, מישהו הציע איזה שאלה בפניהם. ר' מאיר הקדים להביא ראייה מפורשת מן הירושלמי שמובא בתוספות. מכיוון שרבינו שמע את המילה 'ירושלמי'... כאב לו הדבר והצטער מפני שידע את הירושלמי בעל פה. ויהי אך הניח ראשו על ידו ונשען על מקלו - הרהר קימעה, והכריז... אה, אה... ודברי הירושלמי התחילו קולחים מפיו בלשונם!

האדמו"ר רבי ישראל שפירא זצ"ל מב'לז'וב - נולד בעיר ריישא (גליציה) בחודש מרחשון ה'תר"ן (1839). מילדותו הגה בתורה ובדקויות ובגיל בר-מצווה כבר הוסמך לרבנות. בתחילת דרכו התמנה לרבנות בפעם הראשונה בחייו בעיר פרוכניק שבגליציה. עם פטירת אביו בשנת ה'תרצ"א (1930), ויתר רבינו לאחיו, הרב אליעזר שפירא בעניין ההתמנות לרבנות העיר ריבטיטש ולאדמו"רות ונתן לו לנהוג באדמו"רות ולהמשיך את שושלת בלאזוב. לפיכך היגר לעיר איסטריק בה התמנה לרבנות והחל לנהוג כאדמו"ר חסידי ללא חסידות.

בעת מלחמת העולם השנייה הנאצים ימ"ש טבחו את אשתו, בתו וחתנו וגם את נכדתו בת השנתיים הי"ד אולם רבינו הפגין ביטחון מלא בבורא וחזק את היהודים עמם שהם במחנה ויניב (ליד למברג) ובמחנה ברגן-בלזן. זמן קצר לאחר סיום המלחמה התגורר באנטוורפן (בירת בלגיה). אולם לאור הפצרות חסידיו היגר לארה"ב, בתחילה בווייליאמסבורג ואחר כך עבר לגור בבורו-פארק שם הקים את בית המדרש של חסידי בלאז'וב ונטל על עצמו להחיות את החסידות מחדש לאחר שנכחדה בשואה ולמעשה התמנה לאדמו"ר השלישי של חסידות בלאז'וב-ארה"ב. ברבות הימים הוכר כאחד מגדולי האדמו"רים בדורו. נמנה עם חברי מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. הגה בתורה בשקידה עצומה, בקדושה ובטהרה, קיבל כל אדם בסבר פנים יפות ומאירות זכה להערצה מכלל ישראל על זרמיו השונים. ניחן בטוהר מידות ואצילות נפש. ביקר פעמים אחדות בארץ ישראל והמונים הגיעו להתברך מפיו. נפטר ב-א' מרחשון ה'תש"ן. חי כ-100 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. את מקומו ממלא בנו החורג האדמו"ר ר' צבי יהודה שפירא (לפני כן קושיצקי) שמכהן גם כן כנשיא כולל גליציה.

סבא: אדמו"ר הזקן מב'לאזוב ר' צבי אלימלך ה'צבי לצדיק' (מצד אביו - ייסד את חסידות בלאז'וב והיה לאדמו"ר הראשון בשושלת). **אביו:** אדמו"ר רבי יהושע (בעל "קרן יהושע", רב העיר ריבטוטש והיה לאדמו"ר השני לשושלת חסידות בלאז'וב). **אמו:** מרת ציפורה דוכנר (בתו של ר' יעקב דוכנר מדלוטין). **נשותיו:** מרת פרל אונגר הי"ד (זיווג ראשון - בתו של ר' שלום דוד אונגר מזשובנו, נרצחה בשואה), מרת ברניע מלכור קושיצקי (זיווג שני - בתו של ר' משה מנחם מלכור).

כאשר רבינו הגיע לארצות הברית, הדבר הראשון שביקש הוא לעשות היה להקים בית-מדרש. לצורך הקמת והחזקת בית-המדרש ערך הרבי 'דינר'. כאשר נהוג ומקובל באמריקה לערוך מפעם לפעם מסיבת מלווה מלכא לצורך החזקת המוסדות, ובמהלך המסיבה נערך 'דינר' גדול, בו תורמים כל הנגידים סכומי עתק לצדקה. היה זה ה'דינר' הראשון שנערך באמריקה לטובת מוסדות ב'לז'וב - אך גם האחרון! הסיבה שהיה אותו 'דינר' המגבית הפומבית האחרונה שערך הרבי, נעוצה במקרה קטן ופשוט, שקרה מספר ימים ספורים לאחר אירוע הדינר, שנחל הצלחה אדירה, והכניס הון רב לטובת בניין בית-המדרש. כשיצא הרבי בימים שלאחר הדינר לדרכו ברחובה של עיר, הגיע למעבר חצייה כאשר הרמזור הראה כי כעת עליו להמתין ולא לעבור את הכביש.

והנה בעודו עומד וממתין על שפת המדרכה, רואה הוא למולו בעבר השני של הכביש יהודי מקומי ממכריו ואוהדיו, שאף הוא המתין כמוהו על הרמזור שיתחלף כדי לחצות את הכביש מנגד. אולם תיכף כשראה אותו יהודי את הרבי מרחוק, נעמד מהסס מעט, הוא החוויר והראה סימני בושה וחוסר נעימות, והמתין עד שיחצה הרבי את הכביש. בהגיע הרבי הקדוש סמוך אצלו, ניגש מיד בפיק ברכיים והתנצל מאוד על שלא היה ביכולתו להגיע אל הדינר הגדול...

"אכניס את הצ'ק מאוחר יותר!" הבטיח האיש, והרבי הודה לו מקרב לב ובהארת פנים כדרכו בקודש. כשחזר הרבי לביתו היה נסער ביותר, ואמר: "כל העסק הזה לא בשבילי! אם כתוצאה מן הדינר חשים אנשים אי נעימות לעבור על ידי ברחוב, איני צריך את כל זה! איני מסוגל להפריע לאנשים לחצות את הכביש ברגיעות ובנעימות!".

ואכן את פקודתו שמרה רוחו, הוא לא ערך יותר מעולם שום דינר, ומלבד בית מדרשו שהחזיק שם לא הקים שום ישיבה או תלמוד תורה וכיוצא בכך, ועמד על כך בתוקף שלא להקים שום 'מוסדות' שתיפול החזקתם על אנשים אחרים... כשנשאל פעם על ידי אמריקאי מקומי: "אם אין לכם שום 'מוסדות' על מה אתם נקראים רבי?" - ענה הצדיק על אתר: **בשביל לעזור לאנשים, ולא בשביל להקשות עליהם!**...

בהגיעו פעם להשתתף בשמחת 'ברית מילה' שהוזמן אליה, שמח לפגוש שם את רעהו האדמו"ר מרדכי שלמה פרידמן מביאן זצוק"ל, שהוזמן אף הוא להשתתף באותה שמחה. בעל הברית שראה לפניו את שני הצדיקים מגדולי הדור, לא ידע להשית עצות בנפשו, **למי יכבד בסנדקאות?** הוא ניגש אפוא בדחילו ורחימו אל שני הצדיקים שישבו יחדיו ושוחחו באהבה ורעות כדרכם של צדיקים, ואמר שהיות ושניהם חשובים מאוד לפניו, **אין הוא יודע להכריע למי לתת הסנדקאות, ולכן יחליטו הצדיקים בעצמם מי ביניהם יהיה הסנדק.**

הצדיקים הסתודדו ביניהם דקות אחדות, כשכל אחד מהם מתעקש לכבד את רעהו, כל אחד טען שחברו חשוב יותר ממנו ולו יאה כיבוד זה! - לפתע קם הרבי מב'לז'וב ואמר אל הרבי מביאן, **הרי הכל מודים ש'סידור קידושין' גם הוא כיבוד חשוב... אם כן קחו אתם אפוא את הסנדקאות, ואני אקח את הסידור קידושין!** הכל נענו בבת שחוק לשמע דברי קדשו, כי כבר היה זקן ושבע ימים, ואילו הרך הנימול זה עתה נולד... אך הרבי מביאן קיבל את דבריו ברצינות, ושימש בסנדקאות באותה ברית. למרבה הפלא האריך הרבי הקדוש מב'לז'וב ימים רבים כנודע, שנפטר בהיותו קרוב לגיל מאה שנים, ובהגיע עת חופתו של אותו הבן היה הבלז'ובער המסדר קידושין בחופתו, לשמחת לב כל המשפחה שזכרו היטב את דברו בברית המילה!

בהיותו כבר למעלה מגיל שמונים, אמר פעם לאדם שהזמינו לברית מילה, ונבצר ממנו להשתתף בשמחתו: "לא יכולתי להגיע אל הברית, אבוא בלי נדר לבר המצווה!". ואכן כעבור שלוש עשרה שנים, השתתף בשמחת הבר-מצווה, כפי שהבטיח! הוא חי תמיד עם אמונה פשוטה ותמימה, ולא האמין בטבעיות העולם ובהסתכלות אנושית שאדם זקן הוא קרוב נוטה למות... רק הכל בידי שמיים!

הרב שבתי שפטל וייס זצ"ל- נולד בפרשבורג בשנת ה'תרכ"ו (1865). כשלמד בישיבתו של בעל 'שבט מוסר' התעלה מעל כל תלמידי הישיבה בחריפותו ובקיאותו עד להפליא ונודע כעליו. לאחר נישואיו התיישב בעירו של חמיו ופתח חנות של פרוות. אולם המסחר לא היה בראש מעייניו. **החנות נהפכה בזמן קצר לבית ועד לחכמים שסחפה את כל תלמידי החכמים של העיר.** רבים העריכוהו עד מאוד, ביניהם גם הגאון ר' משה יוסף האפמאן (מח"ס 'באר מים חיים'). גאון אדיר ומפורסם על פני תבל. **גאון בנגלה ובנסתר.** בקי בכל חלקי התורה הקדושה. בקיאות מופלאה בתלמוד בבלי וירושלמי ובשאר מכמוני התורה. פוסק מובהק. נודע בדורו בתואר "דער שימאני רב". **פועל ישועות ובעל מופתים.** אלפים שיחרו לפתחו לבקשת ברכה וישועה. אדמור"י בעלז מהרי"ד ומהר"א ואחיו ר' מרדכי הפליגו בשבחו מאוד. במלחמת העולם הראשונה נודע כפטרוני ומגן למאות חיילים יהודים במלחמה. הממשל ההונגרי בנה גטו ל-60,000 שבויי מלחמה, ביניהם נמצאו אלפי יהודים חרדים. **הרב דאג להם לאוכל כשר ולכל צורכיהם. הוא ומשפחתו עשו ימים וילות עבור אותם השבויים.** צדיקי הדור נתנו לו כבוד גדול ואחזו ממנו כנשמה גבוהה. בעל רוח-הקודש. בכל שבת קודש היה ניתן ממש להרגיש אצל הצדיק את קדושת השבת. כל ימיו נהג ללמוד בכל שבת את כל מסכת שבת מתחילתה ועד סופה. משנת ה'תרצ"ה (1934) שימש כאב"ד שימאני שבהונגריה. נפטר בג' חשוון ה'תש"ד (1943). ציונו בשימאני. חי כ-78 שנים.

אביו: ר' אברהם פראגר (ראב"ד טאפאלאטשאן). **אמו:** נצר לר' נתן נטע שפירא (בעל 'מגלה עמוקות'). **אחיו:** ר' יצחק וייס (מווערבויו). **מרבתי:** ר' אברהם שבתי שפטל (סבו). ר' שרגא פייש פישמאן (מ"מ פרשבורג). ר' אברהם פראגר (אביו). ר' שמחה בונם סופר (בעל ה'שבט מוסר'). **מספריו:** **יהלכתא רבתא לשבתא-** הלכות שבת (שימוש בטכנולוגיות חדישות כגון החשמל). **משבצות זהב.**

רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל מרבני בני ברק סיפר כי אביו שהיה רבה של העיר קאפוואר היה בידידות גדולה עם רבינו. באחד מביקוריו של אביו אצל הצדיק, לאחר שיחה תורנית נלבבת, שאלו האחרון אם הוא חש, שלא בטוב באיזה מיחוש, וזה ענה לו, כי אכן סובל הוא על **מחלת מעיים**, כשמחמת כן נמנע הוא מאכילת מאכלים רבים. ענה לו הרב שבתי, כי היות שנאמר, שמאכלי שבת הם רפואה, הרי שאם יקפיד על אכילת מאכל ה"טשולנט" בשבת קודש, הדבר יביא לו רפואה. ואכן כך אירע, ומאז לא סבל יותר הרב מקאפוואר ממחלת מעיים, **וזאת למרות שעל פי דרכי הרפואה הטבעיים דווקא מאכל ה'טשולנט' היה אמור להזיק לו.**

עוד סיפר, כי בתקופה מסוימת שכב אביו הצדיק בבית החולים בעיר הבירה פעסט והרב אונגר נסע מהישיבה לבקר אותו בבית החולים. במהלך הנסיעה היה צריך להחליף רכבת בעיר דיוו, שם התגורר דודו, וכיוון שנותרו כמה שעות עד לבואה של הרכבת לפעסט, עלה לבקר את דודו. והנה בבואו לבקר, מראה לו הדוד גלויית דואר שקיבל באותו יום, ובה נכתב כדלהלן: **"להטביל את פרוסת ה'מוציא' בליל שבת בין הקידוש, וזו סגולה נגד כאב לב, עבד לעבדי ה' שבתי שפטל וייס"**.

הרב אונגר התבונן בגלויה, ולא הבין את פשרה. גם המארח, דודו של הרב אונגר, לא הבין כלל, מה פשרה של גלויה זו. בתחילה סבר הרב אונגר שמא כוונת הגלויה הייתה מכוונת ביחס לאביו, כשהרב משימאני ידע, שהרב אונגר עתיד יהיה לעבור אצל דודו בדרך לביקור אצל אביו, ולכן שלח גלויה זו. **ומשום כך חשש, שאביו השוכב בבית החולים, אף סובל ממחלת לב.**

כאשר הגיע הרב אונגר לבקר את אביו, מצא אותו, כשהוא מחלים ממחלתו ואינו סובל משום מיחוש כלשהו בלבו. לאחר מספר ימים ששהה שם, הבין כי הגלויה לא הייתה מכוונת אליו. בדרכו חזרה לישיבה, עבר שוב דרך העיר דיוו, ועלה לבקר את דודו בשעות שבין החלפת הרכבות, ולהפתעתו מצא את דודו שוכב במטה. הלה סיפר לו, כי כבר הבין את הגלויה. כי הנה בליל שבת, בעיצומה של סעודת השבת, **קיבל הוא פתאום התקפת לב עזה**, ומיד הבהילו את הרופא, אשר ברגעים הראשונים היה אובד עצות, כיצד לטפל בהתקפה חריפה זו.

לפתע נזכר החולה עצמו בגלויה, שקיבל אך כמה ימים קודם לכן, ומיד רמז לזוגתו שעמדה לצידו, שתטבול את פרוסת החלה שנותרה על השולחן בתוך צלוחית היין של הקידוש, ותביא לפיו. ואכן, מיד כשהביאו לו לטעום מפרוסת חלה זו, נרגעה ההתקפה וחלפה עברה לה מול עיניו המשתאות של הרופא. לאחר בדיקה יסודית, הורה לו הרופא, כי אינו זקוק לשום טיפול, **באשר ליבו תקין ובריא, ורק זקוק הוא למנוחה מוחלטת בשל ההתקפה העזה שעבר.**

פטירתו של הרב גם היא הייתה קשורה לשבת. בערב שבת נח ה'תש"ד, אמר לנכדו בן ביתו, שילך לבית הכנסת לתפילה בלעדיו, לשאלת הנכד: "מדוע הרב לא הולך לבית הכנסת?", ענה כי אינו יכול ללכת, **כיוון שבאו אליו אורחים גדולים.** במהלך השבת, חזר כל היום על תלמודו, ומלבד כזית פת לאחר הקידוש לא הכניס דבר לפיו. אף בהבדלה ביקש מנכדו שיבדיל, ולשאלת הנכד: "מדוע הרב בעצמו אינו מבדיל?", ענה ואמר, כי **אצלו הוא כבר יום שכולו שבת.** למחרת לאחר תפילת ערבית, חזר שוב ואמר את קריאת שמע, **ובעת אמירת 'אחד' הסתלקה נשמתו.**

הגאון הרב יוסף זונדל מסלאנט זצ"ל: נולד בראש-השנה ה'תקמ"ג (1782) בסלאנט. מיוחד לר' פיבוש אשכנזי (אב"ד בוויילנה ובהמשך נשיא עדת האשכנזים בירושלים). מילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים. בצעירותו עסק במסחר בתבואה זמן מועט ביום כאשר את שאר הזמן הקדיש ללימוד התורה. בשנת ה'תקפ"א (1820) לאחר פטירת רבו, ר' חיים מוולוז'ין עבר לפוזנה כדי ללמוד מר' עקיבא איגר. בשנת ה'תקצ"ז (1837) עלה לא"י והתיישב בירושלים. שם יסד עסק של מכירת חומץ ויין כשאשתו טיפלה במסחר. חי בדוחק ועוני ולא חפץ לקבל שום משרת רבנות או דיינות. שימש כמורה הוראה. באחרית ימיו כיהן כרבה של העדה האשכנזית בירושלים. הנהגות מופלאות מסופרות אודותיו ובענייני 'בין אדם לחברו'. מידת החסד הייתה טבועה בלבו. את שיטת המוסר יסד תלמידו ר' ישראל. כאשר נשאל באילו ספרים לימד אותו רבינו השיב: **"לא מספרים למדתי ממנו. אלא מאישיותו ומהנהגתו"**. כל דיבור ומחשבה היה מדוקדק עד להפליא. ענוותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. הירבה בסיגופים ותעניות.

חיבתו לארץ - לא ידעה גבול. מנהגו היה לשוב סביב חומת ירושלים, ולקיים את הכתוב **"סב ציון וְהִקִּיפוּהָ"**. בכל יום השתדל ללכת ד' אמות חדשים בארץ הקודש, לקיים את דברי

חז"ל **"כָּל הַמְהַלֵּךְ ד' אֲמוֹת בְּא"י מְבַטְחֵהוּ שֶׁהוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא"**. (כתובות קי"א). בשנת ה'תר"ז (1846) יסד את חברת 'אור תורה' ללימוד תורה במשמרות כל הזמן. בצוואתו ביקש כי יגררו את מיטתו על הארץ. אף אחד מ'חברה קדישא' לא העיז לעשות זאת לצדיק וגאון גדול. ר' שמואל מסלאנט הורה לזקן החבורה לעשות כן כדי לצאת ידי ציוויו. בדמעות ובכיות נוראיות, בקטע קצר ליד שער האשפות, הורידוהו לארץ ומשכו אותו על הארץ. אחר כך ביקשו ממנו סליחה ומחילה בלב נשבר. **רבינו ציווה, שלא יכתבו שום תואר על ציונו, אבל לפי הוראת ר' שמואל מסלאנט, רבה של ירושלים, הוסיפו את האות ר'. נפטר בג' מר-חשוון ה'תרכ"ו (1865) בעקבות מגפת הכולרה. ציונו בהר הזיתים. חי כ-83 שנים.**

אביו: ר' בנימין בינוש (נכדו של ר' אורי אשכנזי, תלמידו של המהר"ם מלובלין). אימו: מרת פסה. **מתלמידיו:** ר' ישראל ליפקין מסלאנט, ר' צבי הירש, ר' נפתלי אמסטרדם. **מרבתינו:** ר' חיים איצקוביץ מוולוז'ין (רבו המובהק), ר' עקיבא איגר. **ילדיו:** סבל מצער גידול בניו. מהם נפטרו בקטנותם ומהם אחר נישואיהם. נותרו: הגאון ר' אריה לייב, מרת טוביה (נישאה לר' שמואל מסלאנט, העילוי מקידאן ושימש כרבה של ירושלים), מרת צביה (נישאה לר' נטע נטקין), מרת הענע (נישאה לר' אורי שבתי ד"ץ).

רבי יוסף היה שקדן עצום. כל רגע מחייו היה קודש ללימוד תורה ויראת ה'. בקי בש"ס ופוסקים ובימי שבתו בירושלים היה מורה-הוראה ופוסק הלכה לבני העיר. מפורסם היה, שר' יוסף ידע את כל הספר **"תנא דבי אליהו"** בעל-פה והיה שגור על לשונו מלה במלה. **מימי לידותו ועד זקנה ושיבה הרגיל עצמו למעט באכילה ושתיה ושינה, והיה שם לילות כימים לתורה.**

פעם אחת שכר ר' יוסף עגלון יהודי שיובילנו בעגלתו ליום-השוק שבקובנה. בדרך מסעם עברו על פני שדה של נוכרי, והעגלון הבחין בערמת שחת, המונחת בשדה. הסתכל העגלון לכל הצדדים וכשראה, כי אין איש מביט במעשיו, **עצר את הסוסים וירד מן העגלה כששק בידו, והתחיל למלא את שקו מערמת-השחת.** ר' יוסף ראה את מעשיו של העגלון, והצטער צער רב על מעשה הגנבה, אולם מה יש ביכולתו לעשות? ר' יוסף ידע, שכל אמצעי השכנוע לא יועילו עם העגלון.

התחיל ר' יוסף לפתע לצעוק: **"רואים! רואים!"** לשמע זעקותיו של ר' יוסף נבהל העגלון. הוא עזב את השק עם המספוא בשדה, זינק על העגלה, ודרבן את הסוסים לברוח במהירות האפשרית. כשהתרחקו מעט מהמקום, הפנה העגלון את ראשו לאחור, וירא כי אין איש ואין רודף. פנה העגלון כעס אל ר' יוסף ושאלו: **"הרי לא היה שם איש, ואף אחד לא ראני במעשיי, ומדוע כה רימיתני?"**, השיב לו הרב בנחת: **"אמנם כן, לא ראך אדם. אולם הקב"ה, אשר עיניו צופיות על כל מעשיו של האדם, ראה אותך במעשיך"**.

ברכת ה' שרתה בעסקיו של ר' יוסף. החנות לממכר אריגים, שניהלה אשתו פרחה ושגשגה. תושבי סלנט, נוכרים ויהודים כאחד, הכירו בצדקותם וישרותם של ר' יוסף ואשתו, ורחשו להם אמון רב. רבים העדיפו לקנות את האריגים הדרושים להם אך ורק בחנותו של ר' יוסף, ביודעם, שכאן לא ינסו לרמות אותם. כך הלכו וגדלו מיום ליום המכירות בחנותו, והונו הלך ורב מיום ליום. לאחר תקופת מה, נולד לר' יוסף בנו בכורו. אולם למגינת ליבם של ההורים נסתלק הילד לעולמו זמן קצר לאחר לידתו. מאחר שנפטר הילד עם כניסת השבת, ר' יוסף ברוב צדקותו לא רצה להפריע לאיש את שמחת השבת, וציווה לאשתו להסתיר מכולם את דבר האסון. ביתו של ר' יוסף המה אותה שבת במבקרים רבים, שבאו לאחל להם **"מזל טוב"** על הולדת בנם בכורם.

ר' יוסף ואשתו קיבלו את פני המבקרים בסבר פנים יפות, כאילו מאומה לא קרה. כשרצו השכנות להביט בפני הרך הנולד, התנצלה אשתו ואמרה, **שהתינוק חלש מאוד ובפקודת הרופא אסור להיכנס לחדרו.** כך עברה עליהם השבת, כשהם אוכלים ושומחים בקדושת השבת ומסתירים מעיני-כל את גודל אסונם. רק עם צאת השבת פרצה הסערה הפנימית החוצה, והאם הצעירה התייפחה בקול בוכים מזעזע. ר' יוסף יצא החוצה ופרש את ידיו לשמים ואמר: **"ריבונו של עולם, מוותר אני על העשירות, ובלבד שתחונן אותי ואת אשתי בזרע של קיימא"**. דבריו של הצדיק התקיימו. תוך זמן קצר פרצה דלקה בביתו וכליתה את כל רכושן. מני אז היה ר' יוסף זונדל עני כל ימיו, אך זכה לבנים של קיימא. הוא התברך בשלוש בנות ובן אחד.

אקני ירושלים היו מספרים, שבערוב ימיו נחלש פעם ר' יוסף עקב מחלה ובאמצע התפילה התעלף. רופא, שהוזעק אליו, ראה שמצבו חמור, ולא מצא אפשרות להעירו מעלפונו אלא בעקירת שן. הייתה זו השן האחרונה בפיו. כאשר התעורר מעלפונו והרגיש, שעקרו לו את שנו האחרונה, הייתה שאלתו: **"כיצד אוכל מעתה ללעוס את כזית מצה בפסח?"**

בתחילה נחשב רבינו בעיני תושבי סלנט לאדם פשוט, והיה נקרא בפי כולם 'זונדא'. ביום כלולותיו של ר' ישראל סלנטר עם בתו של ר' יעקב אייזנשטיין- מחשובי סלנט, נפל מבטו של ר' ישראל על רבינו, שישב בין העניים ליד הפתח. ר' ישראל הבחין ש'עני' זה אינו מתנהג כשאר העניים, וכל תנועותיו ומעשיו מכוונים לפי ההלכה. ר' ישראל פנה לחותנו ושאלו אודות ה'עני' היושב ליד הפתח. "שמו יוסף זונדל", השיב חותנו, "ותושבי העיירה מכנים אותו בשם 'זונדא'". תמה ר' ישראל: "מדוע מכנים אותו בשם 'זונדא', ואין מכתירים אותו בתואר 'רבי'. בהתחקותי זה עתה בדרכי ובסדר אכילתו, ראיתי שכל דרכי הם לפי כל דקדוקי ההלכה. בכל הפרטים נוהג לפי שיטת הרמב"ם, פרט לשני דברים שנהג לפי שיטת הראב"ד". מאותו יום קיבל עליו ר' ישראל את מרותו של ר' יוסף זונדל, והכתירו לרבו המובהק.

פעם אחת ראו תלמידי הישיבה את רבינו מתהלך בשעות הבוקר המוקדמות ברחוב הגויים שבולוז'ין ומקטרת בפיו. מחזה זה החל ונשנה כל בוקר עד שהחלו התלמידים דיברו על מנהגו המוזר של רבינו. פליאתם של חבריו לישיבה גדלה, שכן, מאז ומתמיד ידעו כולם שמאשמורת הבוקר הראשונה כבר ישב רבינו ועסק בתורה, והנה לפתע מנהג חדש. השמועה הגיעה לראש-הישיבה ר' חיים, והוא הזמין אליו את תלמידו החביב ואמר: "זונדל שלי, מרננים אחריך שמטייל אתה כל בוקר ברחוב של הנוכרים ומקטרת בפיך, האם יש בכך אמת?".

"מורי ורבי, נכון הדבר", השיב רבינו בענווה, " אני מתהלך כל בוקר ברחוב הנוכרים ומקטרת בפי. אולם יש סיבה לדבר. שמעתי שינס מיהודי ולז'ין הנוהגים לקנות לחם מן הגויים, ומאחר ופת נוכרי אסור, החלטתי לטייל מדי יום ברחוב הנוכרים, ובדרך טיולי נכנס אני למאפיות הלחם של הנוכרים ונוטל מהם רשות להדליק את מקטרת, ובדרך אגב אני משליך קיסם לתוך האש הבושרת בתנור, ועל ידי כך מציל אני את יהודי ולז'ין מלאכול פת נוכרי". ר' חיים התרגש ממידת חסידותו של תלמידו, וברכו שירבו כמותו בישראל.

פעם נודע לרבינו על אשה ענייה בסלנט שבעלה נסע למרחקים לרגל פרנסתו. האשה נשארה בביתה בודדה עם ילדיה הקטנים, ובבית אין לחם לאכול ובגד ללבוש. הדבר היה בעיצומו של החורף, ושגל כבד כיסה את פני העיירה. נכמרו רחמיו על אותה מסכנה. באמצע הלילה הסגרירי יצא רבינו מביתו וקרדום בידו. ליד ביתו עמד עץ עתיק וגבוה. הרב גדם את העץ, חטב את העצים לגזרים קטנים, וארז את הגזעים בשקים. העמיס את השקים על כתפיו, הלך לביתה של האשה ודפק בחלון וצעק בקול עבה- כדי שלא תזהה את קולו: "עצי הסקה למכירה! עצי הסקה למכירה!". "אכן, זקוקה אני לעצים להסקת הבית", השיבה האשה מבעד לחלון, "אולם לצערי, אין לי כרגע אפילו פרוטה לשלם עבורם". "אין דבר!", השיב, "קחי את העצים ואבוא פעם אחרת לקחת כסף". האשה פתחה את הדלת, ור' יוסף הניח על המפתח את השקים מלאי-העצים. האשה ניסתה להביט בפניו של "מוכר העצים" המוזר. אולם פניו היו עטופות בבד גס והיא לא הצליחה לזהות אותו. "מתי תבוא לגבות את הכסף?" שאלה האשה. "אבוא כבר פעם אחרת", השיב ר' יוסף, כאשר הוא משנה את קולו עד לבלי הכר. האשה המאושרת הרעיפה על "מוכר העצים" ברכות עד בלי די. ואילו ר' יוסף עזב את הבית כשהוא קורן מאושר על שזכה במצווה גדולה זו.

למחרת יצאו תושבי העיירה מבתיהם והתפלאו לראות שהעץ העתיק והחסון, שעמד ליד ביתו של ר' יוסף נעלם ואיננו. התפלאו האנשים איש אל רעהו, אולם אף אחד לא ידע מי גדם את העץ. ויהי הדבר לתעלומה. עברו ימות החורף. לפני חג הפסח חזר הבעל מנסיעתו הארוכה לביתו. סיפרה לו אשתו את דבר המעשה: "בא הנה באחת הלילות הסגריריים והקרים, מוכר עצים שלא היה מוכר לי, ומכר לי עצים להסקת הבית, ועד היום הוא לא שב לתבוע את כספו, ואיני יודעת מיהו". למחרת סיפר הבעל בבית-הכנסת לכל המתפללים על מוכר העצים הפלאי. ואז הבינו הכל שידו של ר' יוסף זונדל בדבר, והוא זה אשר גדם את העץ לטובת האשה המסכנה.

מעשה באשה אחת, שבאה אל חצר "החורבה" של ר' יהודה החסיד בירושלים לחפש את שואב המים שהיה מתגורר שם, כדי שישאב בעבורה מהבאר מספר דליי מים. שואב המים לא היה אז בביתו, והאשה התחילה לחפש אחר אדם, שיסכים לשאוב בעבורה את המים. והנה ראתה האשה לפנייה את ר' יוסף, אשר היה לבוש כדרכו כאחד מפשוטי העם. היות שלא הכירה אותו, ניגשה אליו ואמרה: "התואיל לשאוב בעבורי שני דליי מים תמורת שתי קופיקות?" - "ברצון רב", ענה הרב, כשהוא קורן מאושר על המצווה הגדולה שנפלה בחלקו.

לאחר ששאב בעבורה את המים, דחה את קבלת השכר לפעם אחרת, לכשיזדמן לו שוב לשאוב בעבורה. האשה שמחה שנדמן לה שואב מים שאף אינו דורש מיד את שכר הטרחה והודתה לו על כך מעומק לבה. לאחר זמן באה שוב האשה אל "החורבה", וחקרה לדעת, מיהו אותו אדם אשר שאב בעבורה את המים, ואשר היא עדיין חייבת לו את הכסף. והנה נודע לה, שהאיש אשר שאב בעבורה את המים אינו אלא הצדיק ר' יוסף זונדל. מיהרה האשה אל ביתו, ובלב נשבר ביקשה את סליחתו. ענה לה הרב, כשבת-צחוק מרחפת על פניו ואמר: "יישר כוחך, שעל ידך זכיתי לקיים מצוות גמילות חסד כזו".

בבית-הכנסת "מנחם-ציון", שבחצר חורבת ר' יהודה החסיד, היה לר' יוסף מקום קבוע ללימוד ולתפילה. באותו מקום היה לו סטנדר, בו היה שומר את ספריו, שהיה לומד בהם. אחד המתפללים הצעירים היה מפעם לפעם מעביר את הסטנדר הכבד של ר' יוסף לפינה אחרת, ולא היה מחזירו למקומו בסיום הלימוד.

ניגש אליו פעם ר' יוסף ואמר לו: "בחפץ-לב הנני מרשה לך לקחת את הסטנדר ולהעבירו להיכן שלבך חפץ. אולם אנא, במחילה ממך, השתדל נא בגמר השימוש להחזירו למקומו, כי הרי כבר זקנתי וקשה לי לסחוב את הסטנדר למקומי". ר' יוסף הבחין, שהצעיר נעלב מבקשתו, והתחיל לפייסו ולבקש ממנו בתחנונים, שייאות למחול לו אם דבריו פגעו בו או העליבוהו. ואולם כל תחנוניו של הרב נפלו על אוזניים ערלות. בעקשנות מוזרה השים הצעיר עצמו כחרש ולא אבה לענות מאומה. כשראה ר' יוסף זונדל כך, לא היסס הרבה. הוא ניגש אל בימת בית-הכנסת והכריז בקול רם: "רבותי! פגעתי והעלבת את פלוני, ובפני כולם מבקש אני ממנו שיסלח לי", ובדברו פרץ הרב בבכי קורע לב. כשראה הצעיר, עד כמה הדברים נוגעים אל לבו של ר' יוסף, ניגש אליו והודיע לו, שהוא מוחל וסולח לו בלב שלם.

פעם מצאו אותו בלילה באחד מימות הגשמים רובץ רובץ ובטיט, מלקט אבנים ומרצף את הרחוב. נתגלה, שעושה כן לכבוד אמו, שדרכה לעבור שם תמיד בלכתה לבית הכנסת. גם בירושלים, אליה הגיע בכסליו ה'תקצ"ז (1837), הרב היה רגיל לקום בחצות הלילה ללמוד. בימות השלגים, היה מפנה בבוקר השכם את השלג בסביבות בית הכנסת ב"חורבה", כדי לעשות דרך לשכניו ולבאים להתפלל.

מעשה ביום כיפור, שהבחין מבעד לחלון בעז הנכנסת לגינת פלוני. הוא לא התמהמה, ורץ עם טליתו והקיטל להבריח את העז כדי להציל ממון של ישראל. אף לעת זקנתו, היה שואב מים מן הבור לזקן גלמוד וחלוש שגר בשכנתו. כך נהג ימים רבים מבלי שאיש הרגיש בדבר עד שאותו זקן תפס אותו ב"קלקלתו", ועיכב בידו מלהמשיך.

הרב הגאון הצדיק חכם עובדיה יוסף זצ"ל - נולד בבגדד בשנת ה'תרפ"א (1920). נקרא בשם עבדאללה (עובדיה) יוסף ע"ש ר' עבדאללה סומך ור' יוסף חיים (הבא"ח). משפחתו עלתה לארץ בעודו ילד בגיל ארבע שנים. **מנעוריו התבלט בגאונותו ובלהיטותו לתורה**. למד בת"ת בני-ציון שבשכונת הבוכרים (ירושלים). בשנת ה'תרצ"ג (1933) בגיל שתים-עשרה עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף (הממוקמת בעיר העתיקה) ושנתיים לאחר מכן כבר סיים את הש"ס. עם נישואיו שינה את שם משפחתו ליוסף. בשנת ה'ת"ש (1940) בגיל 20 הוסמך לרבנות ודיינות על יד הגאון הרשל"צ רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל.

בשנת ה'תש"ה (1945) מונה לדיין בביה"ד הרבני הספרדי בירושלים. שנתיים לאחר מכן כיהן כאב"ד הרבני של קהיר וסגן הרב הראשי של מצרים. לאחר מכן מונה לדיין ביה"ד הרבני של פתח-תקווה ולאחר מכן בירושלים (בשנים ה'תשי"ח- ה'תשכ"ה [1958-1965]). בהמשך מונה לחבר בביה"ד הרבני הראשי לערעורים בירושלים ובשנת ה'תשכ"ט (1968) נבחר לכהן כרב הראשי של תל-אביב יפו. בשנת ה'תשל"ג (1972) **שימש כראשון לציון** (במקום הגאון הרשל"צ ר' יצחק נסים) עד שנת ה'תשמ"ג (1983).

זכה לתארים '**פוסק הדור**', '**גדול הדור**' ו'**מרן**'. ידוע כבעל זיכרון פנומנלי, בור סוד שאינו מאבד טיפה. סיני ועוקר הרים. ענוותן מופלא. **גאון בנגלה ובנסתר**. התייר כ-900 עגונות לאחר מלחמת יוה"כ. נפטר בג' חשוון ה'תשע"ד (2013). חי כ-93 שנים. בהלווייתו השתתפו כ-**850,000** אנשים. ציונו בבית-העלמין סנהדריה שבירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת גורג'יה. **אשתו:** הרבנית מרגלית יוסף ע"ה (נישא בשנת ה'תש"ד [1944] בתו של ר' אברהם הלוי פטאל). **מרבותיו:** הרב עזרא עטייה, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל. **בניו:** הגאונים הרב יעקב זצ"ל - ראש ישיבת 'חזון יעקב', הרב יצחק - הראשון לציון, מחבר 'ילקוט יוסף' וראש ישיבת 'חזון עובדיה'. **הרב אברהם** - רבה הראשי של חולון. **הרב דוד** - ראש כולל 'יחוה דעת', מחבר ספרי הלכה ברורה ורבה של שכונת הר נוף בירושלים.

הרב משה יוסף - ראש ישיבת 'מאור ישראל' וראש בד"צ 'בית יוסף'. **בנותיו:** הרבנית עדינה (נישאה לגאון ר' עזרא בר שלום, דיין בבית הדין הרבני הגדול), הרבנית יפה כהן, הרבנית רבקה (נישאה לגאון ר' יעקב צ'קוטאי, רב העיר מודיעין-מכבים-רעות). הרבנית שרה (נישאה לגאון ר' מרדכי טולידאנו, ראש בית מדרש 'ביע אומר' ואב"ד בירושלים). הרבנית לאה (נישאה לגאון ר' אהרן בוטבול, רב אזורי חבל מודיעין), הרבנית מלכה ששון.

מספריו: ישו"ת יביע אומר - עשרה כרכים • ישו"ת יחוה דעת - שישה כרכים • חזון עובדיה - שו"ת על הלכות פסח ופירוש על ההגדה של פסח, ימים נוראים וחגים • ליוויית חן - הלכות שבת על סדר שו"ע • יטירת הבית - שלושה כרכים • מאור ישראל - פירושים על הש"ס • מאור ישראל טבעת המלך - על משנה תורה לרמב"ם • הליכות עולם - הערות והשגות על הבא"ח (שמונה כרכים) • ענף עץ אבות - על פרקי אבות • כף החיים - השלמת חלק יורה דעה (עפ"י בקשת נכד כף החיים).

אשתו הצדקנית, כל כולה הייתה מסירות נפש של ממש ללימוד תורתו הקדושה, הייתה מגישה לו את ארוחת צהריים מידי יום בשעה קבועה. באחד הימים איחרה להגיש את הארוחה. הרב, תוך כדי לימוד ראה על השולחן צלחת עם עמילן, והיה בטוח, כי זוהי הארוחה. את פת הלחם טבל בעמילן, אכל וברך. לאחר כשעה נכנסה עם הארוחה והתנצלה על האיחור. "תודה רבה, כבר אכלתי", אמר הרב לאשתו. **משהתבוננה בשולחן הבינה, כי אכל הרב מן העמילן ואפילו לא שם לב לכך.**

המנהל הרפואי של ביה"ח 'ביקור חולים' בירושלים, פרופ' יהודה פולק הי"ו עסק בין היתר במחקר רפואי מסויים. לצורכי המחקר ערכו ניתוח מסוים בחולדות. בגלל העובדה שפרופ' פולק אדם דתי, ועפ"י ההלכה יש איסור לערוך ניתוח כזה בבעלי חיים (מניין המצוות לרמב"ם, מצווה ששא), הלך לשאול את רבינו, באיזה אופן יהיה מותר לערוך ניתוח. הצדיק נטל דף ועט, ושרטט בדייקנות את מרבית אבריה הפנימיים של החולדה לפרטי פרטים. לאחר מכן הדריך את הפרופ' באיזה אופן הוא רשאי לערוך את הניתוח עפ"י ההלכה. הפרופ' היה המום מידיעותיו, ומרמת הדיוק בצורתה של החולדה. וכל זאת מבלי שניתח אי פעם חולדה, או ראה במציאות את אבריה הפנימיים של החולדה. אלא אך ורק מתוך לימוד בתורה הקדושה, מן השיג את הידיעות. וכמו ששנינו במסכת אבות "הפוך בה והפוך בה דכולה בה", פירוש, למד את התורה על כל מרחביה, ותראה שכל הידיעות שבעולם (פיזיקה, אסטרונומיה, וכו') מופיעות בתורה. פרופ' פולק הגיע לקבוצת המחקר, והראה לחבריו את שיטתו החדשה בניתוח החולדה. **החוקרים עמדו פעורי פה ותמהו: "מהיכן לך שיטה כל כך קלה, ופשוטה, יותר משלנו? אנחנו כבר שנים מנתחים בצורה מסוימת, ולא עלה בדעתנו לנתח בשיטה המוצלחת שלך?!"**

באחת הפעמים, שנהגו של רבינו הסיעו לאחד משיעוריו הקבועים, ישב מרן כהרגלו מאחור וספר בידו, שקוע בעומקה של תורה. משהגיעו למקום, אמר הנהג: "כבוד הרב, הגענו". אך רבינו לא ענה. הוא חיכה זמן מסוים, ושוב אמר לרבינו שהגיעו, כך נשנה הדבר כמה פעמים באין מענה. הנהג חשב לעצמו אולי יש לצדיק נושא חשוב לסיים, וחיכה עוד מספר דקות. לאחר המתנה נוספת, אמר לו הרב בפתאומיות: "כמה זמן אתה נוסע? הנסיעה היום ארוכה!" אמר הנהג: "כבוד הרב, מזמן אמרתי שהגענו". אמר לו רבינו: "מה אעשה? לא שמעתי". זוהי שקיעות התורה באמת, שבזמן שרבינו לומד אפילו בדרך, הוא שוכח מן העולם, כל כולו טמון ושקוע בתורה.

יפרה פעם הרבנית ע"ה לאחד מתלמידי רבינו הי"ו: באחד הבקרים לא חשתי בטוב, בקשתי מהרב, שיקנה לחם אחד. אמרתי לו שהמכולת למטה. אמר הרב - 'בסדר'. והלך לקנות לחם, ואני מחכה ומחכה, עברה רבע שעה בערך, עד שחזר. שאלתי אותו: "מה קרה לך?", נבהלתי, "בסך הכל הזמן הדרוש להגיע למכולת וחזרה אינו עולה על שלוש-ארבע דקות, איפה הלחם?". אמר לי הרב: "הלכתי ולא מצאתי את המקום". חיכתי ואמרתי לעצמי, לא אשלח אותו שוב, ודאי היה שקוע במחשבה באיזו סוגיה או בשאלה הלכתית.

פעם אחת הזמינו את מרן לכנס נשים שהיה בבנייני האומה. כשרבינו נכנס לאולם, השמיעו ברקע שיר שנכתב על מרן (אתה סיני עוקר הרים, יהלוך גם זרים... רבינו עובדיה וכו'). כשמרן הגיע למקומו בשולחן הנשיאות, הוא לא שם לב שהרמקול מופעל ושומעים אותו, ובעצם שמעו כולם שאומר לעצמו: "זה לא אתה, עובדיה! הם לא מתכוונים אליך, עובדיה!". לפתע, רבינו שם לב ששומעים אותו, ומיד השתתק...

באחת מנסיעותיו של מרן ברחבי תבל נדמן פעם אחת למדינה בחו"ל והתאכסן שם בבית של אחד מבני אותה המדינה. ואישה אחת מבנות אותה מדינה, שלא זכתה לבנים שנים רבות **התנדבה להכין לצדיק את האוכל**. באחד הימים הכינה לרב דג בתנור והגישה לפניו שיאכל.

לפני שהצדיק אכל, נודע לו כי לפני כן הכינו בתנור עוף (ע"פ ההלכה הדג מותר באכילה), אולם הרב החמיר על עצמו ולא אכל מהדג אלא לחם ומיני ירקות. האישה, שעמדה במטבח וחירתה לראות את הגאון אוכל ממעשה ידיה, נדהמה לראות שלא נגע באותו הדג, **ומרוב צערה התחילה לבכות בכי מר**.

באו וסיפרו לצדיק, שהמבשלת יושבת ובוכה והם אינם יודעים מדוע. אולם, רבינו מיד הבין את הסיבה לכך ולכן ניגש אליה והתחיל לעודד ולפייס אותה שלא תיעלב, **ולא זז משם עד שבירך אותה שלשנה הבאה תזכה לבן זכר**. כשראה מרן שנרגעה, פנה לדרכו והלך. לאחר מספר שנים הזדמן שוב הגאון לאותו מקום. אדם אחד, שהיה עמו ילד קטן, פנה לצדיק ושאל אותו: "האם כבוד הרב מכיר אותי?". אך מרן ענה לו, שהוא אינו מכירו, ואז סיפר לו האיש, **שהוא הבעל של אותה אישה שבישלה לפני שנים את הדג, וזה הילד שנולד מברכת הצדיק באותה השנה!**

באחד הימים שביקר מרן בבית אחד מחתניו, ראה את חתנו לוקח מברג ומנסה לתקן את ציר הדלת שהתקלקל. אמר לו מרן בפליאה: "לא חבל?! לא חבל לך על הזמן? אני מציע שתביא בעל מלאכה שיתקן לך, ואתה תשב ותלמד. חבל מאוד על הזמן היקר שהוא לא יחזור". נודע, שתמיד כשמרן זצ"ל היה נצרך בביתו לתיקונים כלשהם, אפילו כשמדובר היה בתיקונים קלים שכל אחד יכול לעשות, היה מורה לרבנית ע"ה, שתביא בעל מלאכה ולשלם לו במיטב כספם, **וכך נהג אף בזמנו בימים הקשים, בהם הפרוטה לא הייתה מצויה כל כך בכיסו**. כשנשאל מדוע הוא מביא בעל מלאכה לתיקון קל כזה, לא חבל על הכסף? ענה הצדיק ואמר: "אני קונה את הזמן היקר בכסף!".

האדמו"ר הרב ישראל פרידמן מרוז'ין זצ"ל ידוע בכינויו "הרוז'נאי" - נולד ב-ג' תשרי ה'תקנ"ז (1796) בפראהביטש. נקרא בשם ישראל (כיוון שהאדמו"ר ר' נחום מצ'רנוביל הבטיח להוריו כי ייוולד להם בן עם נשמת הבעל שם טוב). מילדותו ניכר כי לגדולות נועד. כבן שש היה כשנפטר עליו אביו בדמי ימיו, ואחיו ר' אברהם מפראהביטש גידלו וחינכו. בהיותו כבן 16 שנים נפטר עליו אחיו בדמי ימיו, ורבינו התמנה כממלא מקומו. תוך כישרון ארגוני בנה את המרכז החסידי. הדבר עורר את התפעלותם של צדיקי הדור.

בתחילה שימש כאדמו"ר בפראהביטש ומשם עבר לסקווירא ולאחר מכן יסד את שושלת רוז'ין. כעבור עשרים וחמש שנות הנהגה נאסר בעקבות עלילה של 'מתנגדים' ע"י שלטון הצאר, הוא הואשם, בכך שציווה להרוג שני 'מוסרים' (יהודים שהלשינו לשלטון על העלמות מס בקרב הקהילה היהודית ועל חייבי-גיוס). 22 חודשים ישב במאסר בקמיניץ ובקיוב. מששוחרר עבר לקשינוב, משם ליאסי ולבסוף לסדיגורה, שבה בנה, מחדש את מרכזו, שעלה עוד על זה שברוז'ין. נפטר ב-ג' חשוון ה'תרי"א (1850). חי כ-54 שנים. ציונו בסדיגורה. בנו, ר' שלום יוסף המשיך את דרכו. ששת בניו שימשו כאדמו"רים. על אף שהיה נודע באורח חיוו המפואר, נודע גם בפרישותו וקדושתו שכמעט לא היה אוכל. מסופר, כי כאשר היה הולך על השלג עם נעלי הזהב, הנעליים היו ללא סוליות והיו ניכרים עקבות הדם. העיד על עצמו לפני פטירתו כי "לא נהייתי מהעולם הזה כלל".

סבא (מצד האב): ר' אברהם המלאך. **אביו:** ר' שלום שכנא. **אימו:** מרת חווה (נכדת ר' נחום מצ'רנוביל). **נשותיו:** מרת שרה (בת ר' משה ראש הישיבה בבדיצ'וב ורב בבוטושאן - זיווג ראשון). מרת מלכה - (זיווג שני. אלמנת רבי הירש מרימנוב). **מרבותיו:** אחיו, ר' אברהם (השני) מפראהביטש (ה'מלאך הקטן). **מתלמידיו האדמו"רים:** ר' משה פאליר מקורבין, ר' יצחק דוד מלובין, ר' אלימלך שפירא מגרוז'יסק. **ילדיו האדמו"רים:** ר' שלום יוסף מסדיגורה (ממלא מקום אביו), ר' אברהם יעקב מסדיגורה, ר' דוב בער מליווא, ר' מנחם נחום משטפנשט, ר' דוד משה מצ'ורטקוב, ר' מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטין. **בנותיו:** מרת חיה מלכה (נישאה לר' יצחק טברסקי מסקווירא), מרת מרים (נישאה לר' מנחם מנדל הגר מויז'ניץ), מרת גיטלה (נישאה לר' רבי יוסף מונזוהן), מרת לאה (נישאה לר' דוד הלפרין). **מספריו:** יעירין קדישין - ד"ת

זה חודשים שרבינו נתון במאסר בעקבות עלילה זדונית. חסידיו כמהים לראותו, אך השלטונות אינם מאפשרים לאיש לבקרו. גדולה במיוחד דאגת אימו, דאגת אם לשלום בנה. יום אחד הצליח אחד מחסידיו, עשיר מופלג, שניהל עסקים מסועפים על-פני כל המדינה, להשיג אשרת ביקור בכלא. האישור, שניתן לו בזכות קשריו הטובים, הותנה בשמירת הביקור בסוד. לילה קודם הפגישה התגב לבית אימו של הצדיק. דמעות התרגשות הציפו את עיני האם. "אנא, הבא לי סימן שאכן ביקרת אצל בני", התחננה. "המקום הראשון שאליו אבוא בשובי מהכלא יהיה ביתך", הבטיח החסיד הנאמן. פגישת החסיד עם רבו הייתה מרגשת מאוד לשניהם. מיותר לתאר את רגשותיו של החסיד כלפי רבו, אך גם שמחתו של הצדיק הייתה רבה. במיוחד שמח למשמע פרישת-השלום מאימו. שעה ארוכה שוחחו בעניינים שונים. בשלב מסוים, כשחש החסיד כי השעה כשרה, ביקש רשות להציג שאלה הטורדת את מנוחתו מאז נאסר. לאחר שהצדיק הבטיחו כי לא יקפיד עליו, העז לשאול. תחילה הלך סחור-סחור ופתח בסיפור על הבעל שם-טוב כי בראשית ימי התגלותו הגיע לעיירה בוואהלין ועל אף שהאב"ד שהיה מתנגד סירב לצאת לכבוד הבעש"ט, הצדיק פעל עבורו שיעלו לו את פרנסתו לאחר שרב העיר סיפר על קושי פרנסתו ביתו.

ואז הוסיף: בשעה שרבינו בא לחג-השבועות לביקור בלמברג. בהגיעו לשער העיר המתין לו המון רב. בנו של רב העיר (הגאון בעל 'ישועות יעקב') התקשה להשלים עם העובדה שהכבוד שחלקו בני עירו לצדיק עולה על הכבוד שנוהגים בני העיר באביו המרא-דאתרא. פעל הבן למנוע מהצדיק לקיים מניין בימי החג באכסנייתו. הצדיק מרוז'ין העביר על מידותיו ובתום ימי שהותו, פנה לערוך ביקור בבית המרא-דאתרא. בעלותו במדרגות עישן, כהרגלו, מקטרת. בנו של הרב, שעדיין לא נחה דעתו, שילח לעבר הצדיק גערה: "עזות היא להיכנס לבית אבא עם מקטרת ביד!".

הצדיק מרוז'ין לא הגיב לגערה החצופה, ואולם חסידיו אמרו לבן הרב: "גם כאשר ביקר רבנו אצל הרב מאפטה עישן מקטרת, ואיש לא הקפיד על כך". הבן לא ויתר: "וכי משווים אתם את הרב מאפטה לאבי, רבה של למברג?!". לא חלפו ימים רבים ומיתה חטופה פקדה את בן רבה של למברג. בין החסידים מדברים כי התקיים כאן מאמר חז"ל: 'שני ת"ח... אין נוחים זה לזה בהלכה, אחד מת ואחד גולה'. והנה, בנו של בעל ה'ישועות יעקב' נפטר ואילו רבנו נמצא בגלות.

הרהר הצדיק מרוז'ין והשיב: "לא, אין המשל דומה לנמשל. מותו הטראגי של בן הרב איננו קשור ביחסו כלפיי, שהרי אני מחלתי לו מחילה גמורה כבר באותו רגע. גם גלותי איננה קשורה לסיפור זה, אלא לענין אחר לגמרי. אגלה לפניך סוד כמוס, אשר אף ישמש לך הוכחה בעבור אימי כי פגשתי בכלא. בטרם נתעברה זוגתי עם בני הצעיר (הרבי מהוסיאטין), באתי לאימי ואמרתי לה:

'נודע לי כי בעולם העליון יש נשמה גבוהה ביותר אשר נגזר עליה לרדת לעולם הזה, ונשמה זו תשפיע טובה בעולם, ברוחניות ובגשמיות. עם זאת נגזר על אותו צדיק שיוריד את הנשמה למטה באחד מיוצאי חלציו, שעליו להתייטר בייסורי גלות ומאסר. באתי אלייך, אימי, כדי לשמוע בעצתך'. "תשובת אימי הייתה חד-משמעית: 'מה לא יעשה אב בעבור ילדיו!'. ובכן, הלוא תדע מדוע יושב אני במאסר". קיים החסיד את הבטחתו ומיד בשובו לרוז'ין סר לבית אימו של הצדיק. כשסיפר לה את ששמע מבנה, נהרו פניה. "החייטני", אמרה האם, "החייטני".

הגאון הרב אליהו שרים זצ"ל - נולד בי"א אדר ה'תרצ"ב (1932) בירושלים. בילדותו למד בתלמוד תורה 'בני ציון' בירושלים. בגיל שנים-עשרה עבר ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. **בהיותו בגיל עשרים ואחת שנים בלבד הוסמך לשחיטה והוראה.** לאחר נישואיו שימש כר"מ בישיבת 'פורת יוסף' בקטמון. בשנת ה'תשי"ט (1959) עבר לתל-אביב. תחילה שימש כספרא דיינא בפתח תקווה (בביה"ד של הרבנים הגאונים ר' ראובן כץ ור' שמשון קרליץ). בשנת ה'תשכ"א (1961) פתח סניף של ישיבת 'פורת יוסף' בתל אביב (יחד עם ידידו ר' שלמה בן שמעון).

בשנת ה'תשכ"ב (1962) החל לשמש כרב שכונת 'מרכז מסחרי' בתל אביב. בשנת ה'תשכ"ח (1968) הקים את מוסדות 'תורה והוראה' בתל-אביב (השיעורים נמסרו ע"י רבני ישיבת 'פורת יוסף' הגאונים הרב שמעון בעדני ומרן הרב עובדיה יוסף). בשנת ה'תשד"מ (1984) לאחר פטירת חמיו, החל לשמש כאפוטרופוס ציון רשב". בשנת ה'תשמ"ז (1987) הקים תלמוד תורה וגן. מגיל חמישים למד קבלה מפי הגאון המקובל ר' שמואל טולידאנו. **עננות מופלא. גאון בנגלה ובנסתר.** נפטר לאחר מחלה בכליות בד' חשוון ה'תשס"ב (2001) בתל-אביב. חי כ-69 שנים. ציונו בבית העלמין ירקון. בשכונת ידידיה בתל אביב נקרא רחוב על שמו.

אביו: ר' עזרא (מקים, ר"מ ומנהל ישיבת 'פורת יוסף'). **אימו:** מרת עדינה זריפה (בת ר' יצחק שרים, מגדולי חכמי חלב). **אשתו:** מרת רבקה (בת הגאון ר' רפאל עבו, ראש אבות בתי הדין בתל אביב. נישא בשנת ה'תשט"ז-1956). **מרבותיו הגאונים:** אביו ר' עזרא, ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' משה עדס (רבו המובהק), ר' אפרים הכהן, ר' יעקב עדס, ר' שאול ענתבי, ר' מנצור בן-שמעון, ר' נתן סאלם, ר' יהודה צדקה, ר' בן ציון אבא שאול, ר' יעקב כהן, ר' שבתאי אטון, מרן ר' עובדיה יוסף, ר' שמואל טולידאנו (רבו בקבלה). **חברותא:** הרשל"צ הרב הגאון מרדכי אליהו. **מתלמידיו הגאונים:** ר' אברהם יוסף (רב העיר חולון), ר' יעקב זמיר (דיין בבית הדין הרבני הגדול), ר' יוסף הדנה (רב עדת האתיופים בארץ), ר' זמיר כהן (יו"ר ארגון הידברות), ר' יוסף שעשוע (פוסק הלכה), ר' מיכאל עבו, ר' שמעון מלכה (אב"ד בת"א), ר' עזרא עטיה (נכד ראש הישיבה הגאון הרב עזרא עטיה), ר' דוד טופיק. **ילדיו:** לרב ארבעה בנים ושתי בנות. ביניהם - ר' מתתיהו (מכהן כראש וממלא מקום אביו בהקדש הספרדי במירוון), ר' דביר (ר"מ בישיבת 'תורה והוראה'), מרת עדינה (נישאה לר' מיכאל עבו, ראש כולל). **מספריו: ידעת אליהו-תשובות בהלכה וחידושי תורה.**

פעם בחוה"מ סוכות, נכנס אברך לביקור חג אצל רבינו. היה זה לאחר שכבר סיימו המבקרים הרבים לפקוד את בית רבינו. האברך האריך רבות בשיחתו עם רבינו ולכן התאחרה השעה. בניו של רבינו, שידעו מחולשתו של רבינו סידרו בינתיים את השולחן לארוחת הצהריים עד שילך אותו אברך כדי שרבינו יוכל לסעוד את ליבו. לאחר שהלך האברך, קם רבינו סר וזעף, ושגא מנהמת ליבו על בניו: **"היכן הוא כבוד התורה?!"** כשראה שאינם יורדים לסוף דעתו אמר: **"האברך הבין שהוא מפריע כיוון שראה שמסדרים את השולחן ולכן הלך. אינני אוכל מסעודה של בזיון תלמיד חכם!"** ('ויעל אליהו' עמ' קס"ה)

באחת הפעמים ניגש לרבינו אחד מחשובי האברכים ושאלה חמורה בפיו בענין אבן העזר, בה התחבט ודן עם שאר האברכים. נענה הצדיק בענוות חן ואמר: **"יש לי ב"ה ספריה גדולה. אענין שם בלי נדר היום אחה"צ, ואבדוק מי מדבר בענין זה, ותוכל לעיין בזה"**. רבינו לא הלך באותו היום לביתו, מאחר ונזקק ללכת למספר מקומות בענייני הישיבה, ועד שעות הערב שהה בסידוריו. לקראת תפילת ערבית חזר רבינו לישיבה, ומיד פנה במאור פנים לאברך ואמר: **"חיפשתי עבורך, ואכן כמה מגדולי האחרונים דנים בזה"**. ואמר לו את שמות הספרים והעמוד בו מתייחסים לנושא. בין השאר מנה את הספרים 'פתחי תשובה', ה'נודע ביהודה' ו'אגרות משה'. האברך הודה לו על טרחתו ואורו עיניו, ורק אחד מן האברכים שעמד בצד, שידע בדרך מקרה כי רבינו כלל לא הגיע לביתו עמד משתומם על ענוותנותו וגאונותו של רבינו ושמר את סיפור המעשה בליבו. רק לפני מספר שנים לאחר פטירת רבינו סיפר זאת לבנו הצעיר. ('ויעל אליהו' ע"מ קצ"א).

ויפר רבינו שהיה החברותא של הרשל"צ הגאון הרב מרדכי אליהו בישיבה שבאותם הימים הם היו יושבים ולומדים תורה מעת סיום תפילת ותיקין ועד אחרי חצות הלילה. והיו שניהם אוכלים פיתה אחת, לבן אחד וביצה אחת שהיו מחלקים אותה ביניהם חצי-חצי.

באחת הקהילות באירופה פרץ סכסוך עז לגבי המשך הישארותו של אחד מהמשמשים בקודש בביה"כ המרכזי שם בתפקידו, כשהקהילה נחלקה לשני מחנות. מרן הרשל"צ ר' עובדיה יוסף הכריע בעד הישארותו בפסק מנומק ששלח לקהילה, ורבינו עשה מאמצים רבים שיקיימו את הפסק. אך אש המחלוקת להטה בעוז. אחד מהעשירים התקשר לרבינו (מדובר באדם שהתנגד להישארותו של המשמש בקודש) ובפיו הצעה: **"חכם, מחר תיקח מטוס ותגיע הנה, ותגמור את העניין לרצוני, ואתן לך מאה אלף דולר!"**. רבינו השיב: **"אני מכור לבורא עולם ואי אפשר לקנות אותי בשום סכום!"**. ורק יעץ לו באריכות איך לסיים את המחלוקת וכך הושגה פשרה והשלום חזר אל מקומו.

יחד עם זאת הוכיח את העשיר קשות שהתנגד לקבל את פסק הדין של מרן באומרו: **"אתה אדם חכם, מה אתה משחק באש? כבוד התורה- היכן הוא?! כשיש פסק דין מרב גדול עושים מזה פלסטר?"**. הנדיב פרץ בכבי והסביר כי חלילה לא הייתה לו כוונה לפגוע בכבוד מרן ורק בגלל המחלוקת עשה כן וקבל על עצמו לקבל את הפסק ולבקש את סליחת מרן. **עוד באותו הערב התקשר מרן לרבינו והודה לו על טיפולו בפרשה זו וסיומה.** ('ויעל אליהו' ע"מ קעט)

הגאון הרב יהודה מודרן זצ"ל מסיגט - נולד ב-ח' טבת ה'תק"פ (1819) בפרשבורג. כבר בילדותו הצטיין בלימודו. העיד הגאון רבי נפתלי הכהן שווארץ זצ"ל (אב"ד מאד) על רבינו: כשהיה בן חמש שנים בלבד היה יכול ללמוד בעצמו היטב גמרא. כשהיה רבינו כבן שמונה הביאו אביו למרן ה'חת"ם סופר' ללמוד בישיבתו והיה הצעיר מבין תלמידיו ונעשה לאחד מחביבי תלמידיו. מחונן בכשרונות עצומים ובזכרון נפלא, ובהיותו כבן עשר כבר ידע בעל פה חלקים גדולים משו"ע יורה דעה. בהיותו כבן עשר ירד אביו מנכסיו ונפטר כעבור כשנתיים, כשהוא משאיר את בנו יתום מחוסר כל. רבינו למד במשך עשר שנים בלי הפסק משנת ה'תקפ"ז (1826) עד שנת נישואיו בשנת ה'תקצ"ז (1836). יצק מים על ידי רבו מרן ה'חת"ם סופר. לאחר נישואיו בשנת ה'תקצ"ב (1831) התיישב בעיר סיגט. כאשר היה רבינו אברך כבן עשרים וחמש שנים העיד עליו הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלא זי"ע אחרי שפלפל עם רבינו שעות ארוכות בחכמת הנסתר, והוא גדול גם כן בחכמת האמת. ייסד ישיבה שם. במשך חמישים ושש שנים, יום אחר יום לילה אחר לילה 'עד נשימתו האחרונה' לא ביטל מלימוד התורה הקדושה אפילו רגע אחד.

עסק בתורה ועבודה 'לשם שמיים בנגלה ובנסתר בקדושה וטהרה'. גדולי הדור העריצו את ספרי רבינו. ביניהם האדמו"ר הגה"ק רבי חיים הלברשטאם (אב"ד צאנז הידברי חיים) שהפליג לשבח את רבינו באשר לספרו 'זכרון שמואל' ואמר: "מעטים הם בדורנו שיכולים לחבר ספר כזה". האדמו"ר ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (הייטב לב' אב"ד סיגט) היה מעיין הרבה בספרו של רבינו. ברח מהכבוד ופרסום. סירב לקבל עליו את עול הרבנות. כבר בשנת ה'ת"ר (1939) הפציר בו הגה"ק האדמו"ר ר' חיים הגר מקאסוב (ה'תורת חיים זי"ע) שהיה רבה של כל הסביבה, וביקש שישימש רבינו לראב"ד בסיגט, אך רבינו סירב. וכן סירב מספר פעמים להצעות רבנות. עבר נסיונות רבים. שתי בנותיו נפטרו בחייו. אבל רבינו לא הפסיק מסדרו והמשיך בעבודתו ללמוד וללמד לאחרים. בשנותיו האחרונות כאשר נחלש גופו הטהור, וכבר עלה לו בקושי רב, לא נמנע להשיב את דבר ה' לשואליו. נפטר ב-ד' חשוון ה'תרנ"ד (1893). חי כ-74 שנים. ציונו בסיגט.

אביו: הקצין איש אפרתי רבי ישעיה (היה תלמיד חכם ונגיד יחסן, מנכ"ד ה'תוספות יו"ט' ובעל 'סמיכת חכמים'. בעל צדקה גדולה. שימש כחבר בחברא קדישא' בפרשבורג).

אימו: מרת בילא. **אשתו:** מרת חיה ראיכל (בת הגאון ר' שמואל זנוויל).

מרבתי: הגאונים אביו, ר' ישעיה, מרן הרב משה סופר שרייבר ה'חתם סופר' (רבינו היה תלמידו המובהק), האדמו"ר ר' שלום רוקח מבעלז, האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלז. **מתלמידיו:** הגאונים רבי שלמה לייב טאבאק זצ"ל (בעל ערך ש"י ראב"ד בסיגט. תלמידו המובהק), הגאון רבי נפתלי שווארץ (אב"ד מאד זצוק"ל ה'בית נפתלי'). **מספריו:** **יפרי העץ** - על התורה הקדושה **זכרון שמואל** - על מסכת גיטין **יד יהודה** - שו"ת על ארבעת חלקי שו"ע (החיבור נעלם בזמן מלחמת העולם) **יחידושים נוספים** שלא נמצאו על מסכת סוכה, סנהדרין, בבא מציעא, נדרים, וגם על שו"ע חושן משפט.

○ יפר הגה"ק רבי חיים צבי מנהיימר זצ"ל (מח"ס 'עין הבדולח' ואב"ד אונגוואר), שבתקופת לימודו בפרשבורג כאשר היה אז רבינו ילד בגיל חמש שנים בלבד, ביקר בעת ההוא גאון אחד והלך רבינו אליו להבחן על ידו, אמר לו הגאון שילמד לפניו דף גמרא במס' ב"ק פרק הגזול עצים. לפליאת אותו גאון הילד בן החמש למד את הדף כאחד הבחורים הגדולים והמליץ עליו הגאון והוא שעדיין לגאון ולתפארת.

בשנת ה'תקצ"א בזמן הקיץ בהיותו כבן 11 שנים בלבד חלה רבינו במחלה מסוכנת ל"ע והרופאים התייאשו ממצבו. באו מבני משפחתו לרבו הגאון ר' חיים משה סופר (ה'חת"ם סופר' זי"ע) וביקשו שיתפלל עליו. ה'חת"ם סופר' היה לומד אז הסוגיא של 'חוששין לזרע האב' (חולין ע"ט ע"א), ואמר: "הנער הזה משורשי הסמיכות חכמים וקיימא לן דחוששין לזרע האב על כן יהיה לו רפואה". ואכן בכוח התורה של רבו הגדול התרפא הילד באופן בלתי רגיל, והודו הרופאים כי התרפא שלא כדרך הטבע.

לאחר מכן חזר לבית מדרשו של ה'חת"ם זי"ע"א והמשיך בלימוד הישיבה. בגמר זמן הקיץ עמדו התלמידים על כור המבחן לפני רבם על לימוד מסכת בבא-בתרא. באמצע הבחינה שאל אותם ה'חת"ם סופר': "כמה פעמים נזכר שם של האמורא 'רבא' בכל המסכת?". ולא היה מבין התלמידים מי ששייב תשובה ברורה בדבר. אז קרא ה'חת"ם זי"ע"א לתלמידו הצעיר. רבינו השיב מיד תשובה קולעת כאשר עבר דף אחר דף בעל פה ואמר להם את מספר הפעמים שנזכר שמו של רבא במסכת. חבריו תלמידי הישיבה ראו ותמהו על כוח זכרונו, והיה הדבר לפלא בעיניהם, שהרי היה חולה אנוש מוטל במשכב למשך שבועות רבים, ועם כל זאת השלים את לימודו בתקופה קצרה, ווהעדיף עליהם שכן דפי הגמרא סדורים היו במוחו בעל פה.

פ עם אחת בא תלמיד חכם אחד לפני ה'חת"ם סופר' לבקש ממנו הורמא היתר הוראה. ה'חת"ם סופר' אמר לתלמיד חכם, שיבחן את הילד היושב על ברכיו בשו"ע יורה דעה. התלמיד חכם ההוא לקח את השו"ע ובחן אותו. רבינו הרצה לפניו בע"פ את השו"ע בבקיאיות נפלאה. אמר הילד ה'ת"ח בדרך מליצה: "הנכם באים לבקש הורמא מה'חת"ם סופר' ואתם נבחנו בפנים, ואלו אני אמרתי בפנים השו"ע בע"פ בוודאי מגיע לי הורמא".

○ יפר הגה"ק ר' אשר אנשיל פאנעט זצ"ל אב"ד הידאלמאש (בספרו 'דברות אש'): בליל פטירת רבינו בשבת פרשת נח שנאמר בו 'איש צדיק תמים', ברגע הפטירה ככתה העשית בבית המדרש. וכן סיפר האדמו"ר ר' יקותיאל יהודה גרינוואלד: "בבית מדרשו הדליקו ערב שבת נר גדול להאיר כל הלילה ובשעת יציאת נשמתו נכבה מעצמו'. ולפלא היה בעיני אנשים אשר עמדו סביביו, כי בעת הסתלקותו היה קול רעש גדול קולות וברקים וארובות השמיים נפתחו. הגשם שטף עבר בזעף נורא וניכר כי בשמיים בוכים על פטירת הצדיק.

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב שמחה זליג ריגר הי"ד

הגאון הרב שמחה זליג ריגר הי"ד - נולד ב-כ' אדר ה'תרכ"ד (1864) בנובהרדוק. בשנת ה'תרל"ד (1874) משפחתו עברה לגור בבריסק. כנער שימש את רבי יהושע לייב דיסקין עד סיום כהונתו והושפע ממנו רבות בשיטות ההוראה. לאחר נישואיו בשנת ה'תרמ"ב (1882) נכנס ללמוד בישיבת וולוז'ין. בשנת ה'תרמ"ח (1888) לאחר פטירת הגאון ר' יוסף דב הלוי סולובייצ'יק (ה'בית הלוי') קהילת בריסק ביקשו למנות את בנו, הגאון ר' חיים. אולם הוא התנה זאת שבמקביל רבינו ימונה למורה הוראה ולדיין ותפקד בידי האחריות על פסיקת ההלכות והדיונים הממוניים בעיר. בשנת ה'תרע"ח (1918) לאחר פטירת ר' חיים הלוי סולובייצ'יק, הגאון ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק התמנה במקום אביו ורבינו המשיך לשמש כמורה הוראה והדיין של בריסק.

רבינו עסק בלימוד ההלכה הפסוקה. כבר בישיבה התפרסם כבקי ובר סמכא בעניינים הלכתיים מסובכים. יכולת הפסיקה שלו היתה מדהימה. תוך דקות ספורות היה יכול להספיק לענות עשרות תשובות בעניינים מורכבים. רבי חיים הלוי סולובייצ'יק התבטא על רבינו: **"במקצוע ההוראה רבי שמחה זליג הוא יחיד בדורו!"**. ההערכה אליו גברה בעקבות מקרה מסוים שבו רבינו הכריז ברבים כי טעה בפסיקת ההלכה. התפרסם כגאון בכל חלקי התורה. מידת יראת השמיים שלו היתה מופלאה. תפילתו היומיומית היתה סוערת ונרגשת וכולו היה כאש בוערת. בשעה שהיה מורה הוראה היה אחוז פחד וחרדה שלא יטעה חלילה. מידותיו הטובות וליבו הרחום והשופע לזולת היו ידועים לרבים והיה מקריב את כל כולו לעשיית צדקה וחסד. נרצח ב-ד' חשוון ה'תש"ג (1942) עם יהודי בריסק. חי כ-78 שנים.

אביו: ר' דב (תלמיד חכם ובעל שיעור קומה תורנית, מנכבדי העיר וסוחריה). **אשתו:** בתו של הרב אברהם רודנסקי מוולוז'ין (התחתן בשנת ה'תרמ"ב). **מרבתינו:** הגאונים ר' נפתלי צבי יהודה ברלין ('הנצי"ב מוולוז'ין'), ר' חיים הלוי סולובייצ'יק (ר' חיים מבריסק). **מתלמידיו:** הגאונים הרב איסר יהודה אונטרמן (הרב הראשי לישראל), הרב אהרן יהודה לייב שטינמן. **מספריו:** הרב לא חיבר ספרים, אבל בקבצים וספרים רבים התפרסמו דברי תורתו וחכמתו.

מידת סבלנותו של רבינו היתה מופלאה וכן מידותיו הטובות היו מופלאות. בספר **'להגיד'** (דרשות, פרשת שבוע ופניני מוסר ממגידים בדורות הקודמים) מביא סיפור ששמע מידידו ר' וועלוול אידלמן שהיה נוכח בשעת מעשה. נער הייתי וגרתי עם ר' שמחה זליג במשך כמה שבועות. היה זה בימות הקיץ החמים כשאחד מבני משפחתו של ר' שמחה זליג לא רצה ללון יחידי. הוא ביקש ממני לבוא ולגור בביתו במשך אותם שבועות.

הבית הדל שבו היה גר באותה תקופה, היה בעליית בית הכנסת שבו עסק בתורה במשך שעות היום. ביום הראשון היינו בלילה הראשון, המתנתי בבית-הכנסת. כשהבחנתי שר' שמחה זליג סוגר את הגמרא ועומד לצאת מבית הכנסת, קמתי גם אני ממקומי ויצאתי ללוותו, אבל אז ראיתי כי יהודי תמהוני תושב העיר התחיל ללוות את רבינו.

בהתחלה לא התקרבתי כלל אבל כשראיתי שהתמהוני לא מרפה ממנו, ניסיתי לעמוד קרוב יותר. חשבתי לעצמי: "אולי אסייע לר' שמחה זליג". שמעתי שהאיש שואל את רבינו שאלה בענייני שידוך. רבי שמחה זליג ששמע את השאלה השיב: "כן, בני". השניים נפרדו. מיהרתי לעבר ר' שמחה זליג, אבל התמהוני הנ"ל שב שנית כמי שאינו בטוח שהרב הבין את השאלה. הוא שאל שוב בלחש. ר' שמחה זליג שמע והשיב: "כן בני, אתה יכול להתחתן".

האיש נפרד, אבל עצביו המתוחים החזירו פעם שלישית. הוא ביקש לשאול עוד פעם. ר' שמחה זליג שכבר עלה מדריגה אחת לעבר ביתו נעצר, שמע והשיב בסבר פנים יפות: "כן בני, אתה יכול להתחתן". הדיין ר' שמחה זליג עלה עוד שתי מדרגות והאיש שפסע כבר כמה פסיעות לתוך בית המדרש, שב על עקבותיו. עלה אחריו, שאל מה ששאל והדיין השיב: "כן בני, כן". **כך עוד כעשר פעמים**, במעלה המדרגות. כשהגענו לדלת פתח הבית היה נראה שאכן ב"ה זו כבר הפעם האחרונה. הדיין נפרד ממנו בהארט פנים מיוחדת: "לילה טוב בני. אתה יכול להתחתן".

חלפו שני רגעים ונקישות קלות נשמעו על הדלת. חששתי שמא האיש הוא עומד על המפתח. שאלתי את הגאון ר' שמחה זליג האם לנעול את הדלת ולא לפתוח. ר' שמחה זליג הביט עלי והשיב בפשטות: "לא, שייכנס וישאל!". האיש נכנס ושאל, והדיין הישיש הביט עלי והשיב: "כן, הנך הגון וראוי להתחתן".

היהודי התמהוני עמד בצד החדר אחוז עצבים וטרוד בספקותיו. כשהדיין הישיש הניח את המגבת על כתפו ליטול ידיים לאכילה, הוא רץ במהירות ולחש לו באוזניו את השאלה. ר' שמחה זליג הפנה את הראש לעברו: "כן בני, אתה יכול להתחתן". כך עוד פעמיים בשעת הסעודה עצמה.

האיש המתין בצד כוסס את ציפורניו בדאגה עד לאחר ברכת המזון. לאחר מכן שאל שוב. ר' שמחה זליג השיב: "כן בני, כן". ר' שמחה זליג אכל פת קיבר. הוא קם מכיסאו וצעד לעבר המיטה. אח"כ פשט את ה'טלית קטן' ו...היהודי התקרב בפעם האחרונה, שאל וקיבל תשובה חיובית: "כן בני, אתה ראוי ויכול להתחתן". הוא חיך לעברו בשמחה מיוחדת ובלבביות: "כן בני היקר. לילה טוב". היהודי יצא את הבית, ולא שב... הגאון ישב על מיטתו. לא יכולתי להתאפק ושאלתי בקול: "רבי, עד היכן?!" רבי שמחה זליג לא התרעם על שאלתי והשיב גם לי בהארט פנים. הוא הקריא בקול עייף וחלוש את דברי חז"ל: **"לעולם יהא אדם רך כקנה ולא יהיה קשה כארז"...**

בבוקר מיהרתי לעבר חתנו של ר' שמחה זליג. סיפרתי לו בהתרגשות את הדברים כהווייתן. ביקשתי לטכס עצה איך לסייע לר' שמחה זליג להיפטר מהאיש בדרך כבוד. חתנו חיך ואמר לי: **"בחור'ל, זה לא מהיום ואף לא מאתמול. מה שראית אתמול בלילה, אינו חדש - כבר תקופה של כמה שבועות, מידי לילה הדבר חוזר על עצמו - בדרך שמובילה מבית הכנסת לבית הסמוך של ר' שמחה זליג, והוא ממאן שייגעו בו וברגשותיו לרעה"**.

רבי קלונימוס קלמיש שפירא זצ"ל הי"ד האדמו"ר מפיאסצ'נה - נולד בגרודז'יסק בשנת ה'תרמ"ט (1889). נקרא ע"ש סבו מצד אמו הרה"ק (בעל ה"מאור ושמש"). עודנו תינוק בעריסה העמיד עליו אביו משמש מיוחד, שייטול ידיו בכל עת שיתעורר משנתו, וישגיח לבל ישאר רגע ללא כיסוי הראש. בהיותו כבן שנתיים חלה אנושות ובחסידי ה' הבריא. עוד בטרם הגיע לגיל שלוש נפטר אביו הקדוש. בהיותו כבן ט"ז (שנת ה'תרס"ה) התחתן ועבר לגור בקאזניץ כדי להיות סמוך על שולחן חותנו. לאחר כארבע שנים בשנת ה'תרס"ט (1909) בעקבות פטירת חותנו הוסמך לרבנות והחל לשמש כאדמו"ר. ומשנת ה'תרע"ג (1913) החל לכהן כרב הקהילה בפיאסצ'נה. לאחר מלחמת העולם הראשונה עבר לוורשה אולם אנשי פיאסצ'נה ביקשוהו, כי ימשיך לשמש כרבם על אף המרחק - והוא נאות להם.

גאון בנגלה ובנסתר. ניתן לראות בספריו את גדולת הבנתו וידיעותיו בכתבי האריז"ל,

הזוהר הקדוש ובספרי קבלה נוספים. **ענוותן מופלא. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל מסירות נפש מופלאה. בעל אהבת ישראל עזה.** את כל כוחו ואונו היה מפזר על שחרורו של בחור מחסידיו שהגיע תורו להתגייס לצבא הפולני, מוציא עליו ממון רב לשוחד, עושה תחבולת שונות ואינו נח ואינו שקט עד כי ישוחרר. ייסד בשנת ה'תרפ"ג (1923) ישיבה בשן 'דעת משה' ע"ש חותנו. בעוד שהוא וביתו חיו תמיד בצמצום ודחקות, היה מעמיס על עצמו חובות רבים נוספים מחמת עול החזקת הישיבה בריווח ובכבוד, אף על גופו ובריאותו לא חס. כשגברה עליו מחלת הרמטיזם והרופאים ציוו עליו בתוקף שיסע למעינות מרפא בחו"ל סירב רבינו לשמוע להם באמרו **"אם אסע, הישיבה מה תהיה עליה"**. כל תלמיד היה לו כבנו. כוחות אדירים השקיע בחינוך, הן לקטנים והן לגדולים. בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש הפציצו את וורשה ופגעו בבנו יחידו. לאחר מספר שעות התפוצץ פגז ליד ביה"ח שהרג את כלתו. בנו נפטר ל"ע ביום השני של חג סוכות. באהבה רבה הצדיק עליו רבינו את דינו, ומפני קדושת החג הבליע על יגונו, ואפילו אנה קלה לא הוציא מפיו הן בעצם יום החג והן בשבת שחל למחרתו. זמן קצר לאחר מכן נפטרה גם אמו. למרות בקשות חוזרות ונשנות סירב להצעת הברחה והעדיף להישאר עם חסידיו בגטו עד הסוף. כתביו הוטמנו בבור, ולאחר המלחמה נמצאו בדרך נס ע"י גוי, שחפר בגטו וכך הובאו לדפוס. נלקח למחנה העבודה בבודז'ין באזור לובלין ובה בחשון ה'תש"ד (1943). העלו את רבינו עם רוב אנשי הגטו על מוקד משרפות הכבשן. חי כ-54 שנים.

סבא: אדמו"ר רבי חיים שמואל מחנצ'ין. **אביו:** ר' אלימלך שפירא מגרודז'יסק (בעמ"ח "דברי אלימלך", ו"אמרי אלימלך" זקן אדמו"ר פולין. בן הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא). **אמו:** מרת חנה ברכה (בתו של הרה"ק רבי חיים שמואל הלוי הורוויץ). **אשתו:** חיה רחל (בת ר' ירחמיאל משה הופשטיין מקאזניץ). **אחיו:** ר' ישעיהו. **בנו:** ר' אלימלך בן ציון הי"ד (נישא למרת גיטל ע"ה הי"ד בת הרה"ק רבי שלמה חיים מבוליוב). **בתו:** רעכיל יהודית (בעלה ר' יחזקאל הכהן רבינוביץ). **מרבתינו:** ר' ירחמיאל משה הופשטיין קאזניץ. **מספריו:** **יחובת התלמידים** - הדרכה בלימוד ועבודת ה', מיועד בעיקר לתלמידים צעירים **יאש קודש יבני מחשבה טובה ידרך המלך • הכשרת האברכים • מבוא שערים • צו וזירוז**

המשפט השגור בפיו והיה אומרו בכל הזדמנות: **"הדבר הכי חשוב בחיים זה לעשות טובה ליהודי אחר"**.

○ יפר עד ראה מזקני החסידים מעשה שהיה עם רבינו בשנה הראשונה לפטירת אביו הק' זי"ע והיו מביאים את הילד - רבינו לביהמ"ד לומר קדיש, והנה פעם אחת, בתפילת מנחה, התעקש הילד וסירב לומר את הקדיש בהטעימו - **"איך אומר קדיש בשעה שאני רואה את אבי כאן יושב על כסאו כבעודנו חי?"**

מסופר על אחד הבחורים בעל מבנה גוף חסון, שנקרא להתייבב לעבודת הצבא, נכנס הלה אל רבינו ושטח בפניו את צרתו, פנה רבינו לעבר התנור, טבל את אצבעו בפחם, ורשם דבר מה על מצחו של הבחור, ושוב נטל פיסת נייר ומחק בה את רושם הפחם מעל המצח, אח"כ הבטיחו שלא יגויס, הלך הבחור בכח אותה ברכה והתייבב בלשכת הגיוס, הרופאים והקצינים, שבדקוהו הביטו בפניו בפליאה ושוב הביטו זה בזה בהשתוממות **ומיד רשמו לו תעודת פטור**... שב הבחור לרבינו, סיפר בהשתאות על שחרורו הפלאי וביקש לדעת, מה רשם רבינו על מצחו, השיב לו רבינו בחיך: **'רשמתי על מצחך בכתב שמשתמשים בו מלאכי השרת'**.

מעשה היה בחסיד ותיק אחד ור' וואווע ווארקער שמו. בהתחלה נסע לאדמו"ר"ם מראדושיץ שידלובצא וביאלובז'יג ואח"כ מצא את מקומו בפיאסצ'נא. פעם באישון ליל בשכבו כבר על ערש יצועו בבית רבינו. משאמרו לו שהרבי קורא לו, התחיל לרעוד וארכובותיו דא לדא נקשן, לאחר זמן סיפר כי בדיוק באותו זמן יושב היה ומפליג בהרהורים אחרי רבו החדש: "הרי נסעתי לראדושיץ ולשידלובצא, ומה לי ולרבי זה שהוא צעיר לימים?" תוך כדי הרהור נקראתי לבית הרבי ונבהלתי, כשנכנסתי אליו, אמר לי: **"עשיתי לי כעת חשבון נפש ולא מצאתיך ברשימה שלי"**... ומאז התקשר ר' וואווע לרבינו

כל תלמיד שהגיע לפרקו, הריהו משתדל עמו להשיאו אשה, ואם בן עניים היה, נשא גם בכל הוצאות חתונתו, בנשואי בן הישיבה היה רואה עצמו כמחותן ראשי, כאילו אביו היה. מעשה באחד מתלמידי שדברו בו נכבדות, והצד השני חכך בדבר, מכיוון שלא היה הצעיר מרום היחס, מיד קרא רבינו לאבי המדוברת, ואמר לו: **"שמא אין זה לפי כבודך להיות המחותן שלי? בחור זה אני הוא העומד מצידו"**.

מסופר שאחד ממקורבי רבינו נסע פעם ללונדון ועשה חיל במסחרו ולימים נהפך עליו הגלגל, ומתחרים רבים קמו עליו וערערו את מעמדו, הלה הריץ מכתב לרבינו להפקד בישועה ורחמים ורבינו השיבו: **"אם תשלח מיד י"ד פעמים י"ד לירות שטרלינג לטובת הישיבה מבטיחני לך שידך היה על העליונה"**. האיש מיהר לעשות כן, ובאורח פלא נחל הצלחה מעל כל מתחריו.

האדמו"ר הרב אלימלך רובין מיאברוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תרי"ב (1852). בברית נקרא בשם 'אלימלך', על שם זקנו הרה"ק רבי אלימלך מסוקולוב. לצערם הגדול של הוריו הצדיקים, אירע אסון עם הילד. כאשר היה כבן שנתיים חלה במחלת אבעבועות, וכתוצאה מכך איבד מאור עיניו רח"ל. בכתה אימו לפני אביה האדמו"ר שר שלום מבעלזא, והוא ניחם את האם ואמר: **"אני מבטיח לך, שלא יחסרו לו העיניים!"**

כשגדל, השלים בשאר החושים את אשר החסיר בשל עיוורונו. התמדתו ושקידתו בתורה לא ידעה גבולות. בשחר נעוריו היה יושב והוגה בתורת ה' בש"ס ובפוסקים יומם ולילה, ובשקידה עצומה והפליא במעשה זה את כולם, עד שנעשה לגאון מופלג ובקי בכל התורה כולה. זאת למרות העובדה שלא ראה. זכרונו העצום היה מעורר השתאות, אצל כל מי שהיה משוחח איתו בדברי תורה. **בקי בכל הש"ס בבלי ירושלמי, וכן בארבעת חלקי שולחן ערוך!**

לאחר נישואיו שב לעיר בראד (מקום מגורי אבותיו). לאחר פטירת אימו התיישב בעיר שברשין, והחל בהנהגת עדת חסידים. שמו התפרסם ורבים פנו אל הצדיק ונושעו. תפילותיו היו לשם דבר. משם עבר להולושיץ לתקופה קצרה ומשם עבר ליאברוב והחל לנהוג באדמו"רות. **התפרסם כבעל רוח-הקודש**. שמו נודע למרחקים וגם מחוץ לעיר פנו אליו.

על אף היותו אדמו"ר מפורסם, שרבים נוהרים אליו, עזב לעיתים תכופות את העיר ונסע להסתופף בבעלזא. בקיץ שנת ה'תרס"ד (1903), חלה מאוד ולא היה מסוגל להכניס לפיו שום דבר מאכל. לאחר 'הימים הנוראים' יצא בלוויית בניו לוייען כיוון ששם היו רופאים מומחים. בסופו של דבר הוא פנה לאדמו"ר מרן הרב יששכר דב רוקח מבעלזא. נפטר ב-ה חשוון ה'תרס"ה (1904). חי כ-52 שנים. בדרכו האחרונה ליוו אותו כל בני העיר בעלזא. ציונו בבעלזא. מצבתו של רבינו נותרה על מקומה באופן פלאי, גם לאחר המלחמה, ולא שלטו בה ידי הרשעים.

סבא (מצד אימו): האדמו"ר ר' שר שלום רוקח מבעלזא. **אביו:** הרה"ק רבי יצחק מראדיחוב. **אימו:** הרבנית הצדקנית איידל. **נשותיו:** מרת חנה פעשא (בת הרה"ק ר' יעקב משה מהובניב-זיווג ראשון), מרת חנה (בת הרה"ק רבי אלעזר סגי נהור מליז'נסק - זיווג שני). **מרבותיו:** דודו, האדמו"ר ר' יהושע רוקח והאדמו"ר ר' יששכר דב רוקח. **ילדיו (מזיווג ראשון):** חמישה ילדים. ביניהם: הגאונים ר' פיוויש ור' יצחק.

רבינו היה מרעיף שפע ברכות וישועות מן השמיים עבור המוני בית ישראל. תפילותיו עשו פירות ורבים נושעו מברכותיו. המונים נהרו אל רבינו להיפקד בדבר ישועה ורחמים, ואף במקרים קשים עמדה זכותו של רבינו לחולי ישראל להיושע למעלה מדרך הטבע. פעם בימי הפורים בעיצומה של קריאת המגילה, אירע אסון בעיר.

ילד קטן טיפס על עץ גבוה מחוץ לבית המדרש. הוא מעד ונפל על ראשו, וכבר לא ניכר עליו סימני חיים. מיד התעורר רעש גדול בבית המדרש. כאשר שאל רבינו לפרש הדבר, סיפרו לו את אשר אירע. רבינו אחז אומנות אבותיו, ויצא אל החצר. הצדיק מישש בידיו הקדושות את איבריו של הילד. הילד קם כאחד האדם.

הוריו של הרה"ח ר' חיים יהושע פשעמיש ז"ל, לא זכו לזרע של קיימא שנים רבות. כעבור עשר שנים לנישואיהם עלה בדעתם להתגרש לא עלינו. כחסיד נאמן, נסע אל כ"ק מרן האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלזא זי"ע, ושאל בדעת תורה מה לעשות. הורה לו כ"ק מרן להמתין שנה נוספת, ואכן בתוך אותה שנה נפקדו. לאחר תקופה, הרגישה לפתע אימו של ר' חיים יהושע, כי אינה מרגישה רוח חיים של העובר רח"ל, ודאגה גדולה מילאה את ליבה. אולם לדאבון ליבם, לא ניתן היה לגשת לאדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלזא מאחר וכבר התבקש לבית עולמו. באותם הימים הזדמן רבינו לעירם טארניגראד, אליה היה מגיע לעיתים. בצר להם פנו אליו לבקש ולהתחנן על נפשם. רבינו ביטל את דבריהם ואמר להם בבטחה כי אין להם ממה לחשוש, ואף הסביר: "הוא הרי מיוחס", הכוונה שהוא מברכת הצדיק, ולכן אינו משמיע את עצמו. סמוכים ובטוחים מברכת הצדיק יצאו מן הקודש, ואחד החסידים שהיה נוכח שם אף העיר, כי רבינו דיבר על העובר בלשון זכר, וברכו כך, ולכן בוודאי יהיה להם בן זכר. ואכן, בבוא העת, נולד להם בן זכר. בברית קראו את שמו 'יהושע' ע"ש כ"ק האדמו"ר מרן ר' יהושע רוקח זיע"א.

בחלוף הזמן התברר, כי הילד סובל ברגליו, ואינו מתפתח כראוי. לאחר תקופה שוב הזדמן רבינו לטארניגראד. נכנסו ההורים המודאגים לרבינו, כאשר הילד נישא על זרועותיה של אימו, וביקשו שרבינו יברך את הילד ברפואה שלימה. אך נכנסו אל חדרו, קרא רבינו לאימו-על אף היותו סגי נהור - ושאל אותה: **"מדוע את נושאת אותו על ירך? הניחי אותו על הארץ!"**, ואכן, כאשר הניחה את בנה, החל מיד ללכת כאחד האדם.

כאשר ביקר רבינו את הרה"ק רבי יעקב מנאראל זיע"א, הם שוחחו ביניהם ארוכות בדברי תורה ובסיפורי צדיקים. תוך כדי שיחתם פנה רבינו אל אחד מבניו של הרה"ק מנאראל, והורה לו לעבור לחדר הפנימי והוסיף: "והרם נא את הספר 'תרומת הדשן'. **נכנס הלה לחדר השני, ואכן מצא את הספר 'תרומת הדשן' מוטל על הארץ.**

פעם נכנס רבינו לבית אחד, והתבטא: "נראה שאין כאן בעל הבית, כיוון שבקרנות הבית ישנם קורי עכביש, ודרכן של בעלות הבית לנקותם". באורו הבהיר היה מרגיש ורואה בעיניו הצפיות, אף דברים, שאנשים הרואים, אינם מבחינים בהם. כל מי ממכיריו או חסידיו שהיה נכנס אליו, מיד היה מכירו וקוראו בשמו, אף על פי שלא ראה ולא שמע אותו.

המקובל הרב שאול דוד חי מועלים זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ע (1910) בבגדאד. באותה התקופה מקובלים רבים צמחו שם. בצעירותו למד בת"ת שבעירו שייסד הגאון הגדול ריש גלותא רבינו עבדאללה סומך זצ"ל ותלמידיו הגדולים. בילדותו ובנערותו למד אצל ר' מנשה אלכאתב זצ"ל. עם סיום לימודיו התורניים רצה להינות מיגיע כפיו ולכן עסק בפקידות אצל סוחר בדים. בהמשך התמחה בחיטות. בכל זמן פנוי שהיה לו שקד על התורה הקדושה. במשך שנתיים למד אצל המקובל האלוקי חכם יהודה פתיה זצ"ל שהיה מגדולי המקובלים בבגדאד באותם הימים ואף זכה ללמוד איתו ביחידות ביום שבת קודש ובמוצאי שבת. בשנת ה'תרצ"ה (1935) סמך ר' יהודה פתיה את רבינו לרב בטרם עלה לארץ. בשנת ה'תש"י (1950) עלה לארץ עם אשתו, שלושת בניו ושלוש בנותיו. הוא התגלגל ממקום למקום במעברות השונות, עד שהגיע למעברת תלפיות בירושלים. בשנים אלו עבד מעט בשעות המאוחרות של הלילה בצמצום הכרחי כדי לפרנס את משפחתו ושאר הזמן עסק בתורה הקדושה בנגלה ובנסתר.

עוד בנעוריו כיתת את רגליו לספריות הגדולות של רבני בבל והעתיק מהכתבים שהשאירו אחריהם. באופן זה הציל כמה חיבורים. בימי העניות הקשה, ששררה בארץ לקח על עצמו לערוך ולהדפיס את ספרי הגאון המופלא רבי אליהו מני כאשר ילדיו סייעו לו כשהגדול שבהם היה אז כבן י"ג שנה. רבינו הוציא לאור את הספרים 'מזכיר שלום', 'ברכת אליהו' ו'מעיל אליהו' וכן זכה להוציא את הספר 'שם משמעון' לגאון המקובל ר' שמעון אהרון אגסי ואת 'בן איש חיל' של מרן הגאון הגדול חכם יוסף חיים. הוצאת הספרים הייתה משימה קשה ביותר, כיוון שכתבים הרבים היו בכתב יד ללא טיפול ושמירה, מפוזרים ומפורדים והיה צריך להשקיע עמל רב ועצום יומם ולילה במשך חודשים רבים. את כל הוצאות הדפוס של ספר 'בן איש חיל' ח"ג וספר 'מלאך הברית' גייס בעצמו ובעזרת בניו.

עם יסודה של ישיבת 'פורת יוסף' בעיר החדשה הצטרף רבינו לקבוצה מצומצמת של גדולי המקובלים. שם למד כעשר שנים ועלה והתעלה בלימוד הקבלה. הצטיין ברוחב ידיעותיו בכל ספרי האריז"ל ומרן הרש"ש בהקדמותיו ובסידוריו והמפרשים ובספרים תורת חכם, יפה שעה, שמן ששון ובית לחם יהודה והיה זוכר את דבריהם בעל פה וכשהיו מתקשים בדבר מה, היה אומר בעל פה את התירוצים שנאמרו בספרי המפרשים. בשנת ה'תשכ"ג (1962) יסד ישיבה ללימוד הקבלה על שם מרן הגאון המקובל האלוקי כמוהר"ר יוסף חיים זלה"ה ישיבת 'בן איש חיל'. אף כשחלה, המשיך למסור את שיעוריו בישיבה עד יומו האחרון ממש. אופיו היה עדין, שקט, נוח לבריות ולא הרים את קולו. תפילותיו ובקשותיו לא פסקו והחזיר רבים לאבינו שבשמיים. נפטר ב-ו' חשוון ה'תשל"ט (1978). חי כ-68 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

בנו: ר' יהודה. **מרבתינו:** המקובל ר' יהודה פתיה, המקובל ר' אפרים הכהן זלכה, ר' מנשה אלכאתב. **מספריו:** **ילחם אבירים** - פירוש על אדרא דמשכנא וספרא דצניעותא.

על ענותנותו העצומה ועל העובדה, כי רבינו הסתיר את ידיעותיו מכולם ואפילו מבני משפחתו ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: בשנת ה'תש"ב (1942) נפטר רבו הנערץ, הגאון המקובל הרב יהודה פתיה זצ"ל בארץ ישראל. רבינו נשא הספד מר ביום השיבעה בבבל לפני קהל מתלמידי ומעריצי הרב. כאן התגלה ברבים לראשונה, כי רבינו חכם, מבין ובקי בתורת הקבלה. מכיוון שרבינו הצליח להצניע את עצמו בעבר אפילו מבני משפחתו, רבים התפלאו, כשנוכחו לדעת את גדלותו העצומה בתורה.

בשנת ה'תשכ"ג רבינו ביקש לייסד ישיבת מקובלים על שם מרן הגאון המקובל האלוקי חכם יוסף חיים. לאחר חיפוש רבים אחר מקום מתאים נקבע מקום הישיבה בביה"כ הגורג'ים ברחוב 'חפץ חיים' בשכונת 'זכרון משה' בירושלים. מקום זה שימש בעבר כישיבת מקובלים עוד לפני שנת ה'תש"ח. היתה זו משימה קשה ביותר בגלל קשיים כספיים שהיו לרבינו באותם הימים ובגלל הוצאות הישיבה. לאחר זמן הזדמן לו גביר, שהציע לו תמיכה כספית ניכרת והתנה זאת שהישיבה תיקרא על שמו. היה זה ניסיון קשה לרבינו שהתקשה מאוד להחליט מה לעשות בעניין, מכיוון שהיה נתון בחובות אדירים באותה השעה. בלילה הוא התגלה לו בחלום רשכב"ג הגאון מרן חכם יוסף חיים בכבודו ובעצמו והודיע לו שרצונו שיקרא את הישיבה על שמו ('בן איש חיל'). הבטיח לו שלא יחסר לו מאומה ויעלה בידו להחזיק את הישיבה. וכך התקיימה ברכת הצדיק שהתגלה בחלום והישיבה נקראה על שם חכם ר' יוסף חיים ישיבת 'בן איש חיל'.

בימי מלחמת ששת הימים ביקש לערוך תיקון מיוחד כפי שקיבל מרבו ר' יהודה פתיה זיע"א מדברי רבינו האריז"ל להצלחת ולהצלת עם ישראל במלחמה נגד אויביו. ידוע כי מי שמשתתף במעשה זה, מסכן את חייו. ולכן מספר חכמים שפנה אליהם חששו להשתתף. בסיכומו של עניין התקיימה התפילה, ובה השתתפו גדולי המקובלים ביניהם רבינו, חכם ר' יוסף זארוק וחכם ר' יצחק כדורי. במהלכה לקחו כבד, לב וריאה וניקבו אותם עם מאה מחטי ברזל, שמו על פתיליה במשך שלושה ימים, ולאחר מכן זרק אותם רבינו באשפה כשהם שחורים לגמרי.

באותו הלילה רבינו חלם, והנה הוא נמצא בביתו ועבד אלנאצר שר"י מולו - ומראהו כלפיד אש והוא צועק: "תנו לי את האיש הזה (כשהוא מצביע על רבינו), שהוא שלי ואני אעזוב אתכם. **אדם זה איבד אותנו והרס אותנו!**" רבינו בחלומו צעק לעבר בנו, ר' יהודה שיעזור לו והוא סילק אותו. מיד לאחר מכן ניזוקו שניים מהמקובלים, שהשתתפו באותו מעשה- רבינו והרה"ג החסיד חכם ר' יוסף זרוק זצ"ל. שניהם לקו ברגליהם בסמוך לאותה התפילה. רבינו נפגע בתאונת דרכים ואושפז בבית-הרפואה בשל ניתוח ברגלו ור' יוסף זרוק זצ"ל השתתף ברגליו, ומכאובים רבים היו מנת חלקו (מעבר לעובדה שהיה סגי נהור).

הרב הגאון רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל המכונה מהר"ם מלובלין - נולד בשנת ה'תרמ"ז (1887) בסוצ'אבה שבבוקבינה. בצעירותו נודע כהעילוי משאץ'. הוסמך לרבנות בגיל 15 ושימש כרב העיר גלינא בין השנים ה'תר"ע-ה'תר"פ (1910-1920), בה ייסד את ישיבת גלינא. בשנת ה'תר"פ (1920) נבחר לרבה של סנוק ולשם עברה ישיבתו. בשנת ה'תרפ"ד (1924) מונה לרבה של פיוטרקוב.

גאון אדיר. שימש כנשיא אגודת ישראל בפולין. בנוסף שימש כחבר בוועדה במשרד הדתות הפולני. מייסד וראש ישיבת חכמי לובלין והביא את רעיון 'הדף היומי' בתלמוד בבלי לידי מימוש. הנושא השנוי במחלוקת לגבי הוגה הרעיון. יש אומרים שהוגה הרעיון היה רבו, האדמו"ר מצ'ורטקוב אשר העדיף איש ציבור מוכר, רב חשוב וחבר ה'סיים' הפולני מטעם אגודת ישראל, יהיה המפרסם. הוא חשש שאם הדבר יבוא ממנו, יצטמצם הפרויקט בעל הפוטנציאל הענק להנהגה של חסידי צ'ורטקוב בלבד ויש אומרים שרבינו הוא הוגה הרעיון ואף הביאו למימוש. בשנת ה'תרצ"ד (1933) נקרא לשמש כרב בלודז' אך לא הספיק ונפטר. נפטר ב-ז' מר-חשוון ה'תרצ"ד (1933) בלובלין. על אף שהנאצים חיללו וחרשו את בית-העלמין בו נקבר, ציונו לא נפגע בדרך פלא. בשנת ה'תשי"ח (1958) הועברו עצמותיו ונטמנו בהר המנוחות בירושלים. חי כ-46 שנים. על שמו נקראת שכונת 'זיכרון מאיר' בבני ברק.

סבא (מצד אביו): ר' יהודה מאיר. **אביו**: ר' יעקב שמשון (מצאצאי ר' פנחס שפירא מקוביץ). **אימו**: מרת מרגלא (בת ר' שמואל יצחק שור מח"ס 'מנחת שיי'). **אשתו**: מרת מלכה טוביה (בת ר' יעקב ברייטמן). **אחיו**: האדמו"ר אברהם מטלוסט. **מרבתינו**: סבו, ר' שמואל יצחק שור, ר' שלום מרדכי שבדרון (המהרש"ם מברז'אן), האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מצ'ורטקוב. **מתלמידיו**: הגאונים ר' שמואל הלוי וואזנר, ר' הלל ברוקנטל, ר' פנחס הירשפרונג ור' יהודה מאיר אברמוביץ. **מספריו**: **יאור המאיר** - שו"ת **יאמרי דעת** - הערות על הש"ס והרמב"ם **ימרגניתא דרבי מאיר** - על הש"ס.

לרבי מאיר לא היו ילדים והיה רגיל להתבטא ש"הדף היומי" ו"ישיבת חכמי לובלין" הם שני הילדים שלו.

כאשר הרב הציע את רעיון "הדף היומי", רבו המתנגדים ובפיהם טענה, גם אם נניח שהאדם בכל יום ילמד את הדף היומי ויסיים בשבע וחצי שנים את הש"ס, הרי הוא לא יזכור מאומה והרי שעה יומית לדף אינו אלא לימוד רדוד, ואם כן, מה התועלת בכל זאת? והרב ענה למתנגדים שהדף היומי יאחד בין כל היהודים, ואין זה משנה מאיזה ארץ שהרי כולם לומדים את אותו דף, ועוד, הלימוד מיועד גם לבעלי-בתיים, וכך אנשים רבים שהיו רחוקים מלימוד גמרא, יזכו ללמוד דף ועוד דף עד שיסיימו את כל הש"ס.

מחסיפורה הבא שלפנינו, אנו למדים עד כמה נחשב בשמים זיכוי הרבים ואפילו רק מחשבה ורעיון שעדיין לא הגיעה לידי מעשה: יום לאחר הצעתו ללימוד "הדף היומי", הגיעה אחותו אליו ושאלה: "האם עשית אתמול דבר מה חשוב?", והרב ענה בשאלה: "מדוע את שואלת?" - "חלמתי חלום אודותיך". הרב אמר בסקרנות: "מה חלמתי?", והיא עונה: "ראיתי אותך יושב בשמים, ועל ראשך כתרים, ואלפי מלאכים עומדים מסביבך ואתה נמצא במרכז, וכולם מריעים לך". אז הרב הבין כי כל זאת בזכות הצעתו ללימוד הדף היומי.

רבה של זיכרון מאיר, מרן הגאון רבי שמואל וואזנר, בעל ה'שבט לוי', סיפר עובדה מרתקת, לא ידועה, על מורו ורבו הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל: "אהבתו של מורי ורבי לתלמידיו, הייתה עצומה. אנו, תלמידיו, היינו לו כבניו. לב גדול, שופע טוב ללא קץ, פעם בקרבו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. גם אנו, תלמידי הישיבה, רחשנו לו כבוד בלי-יתואר, וכאשר אירע ומי מאיתנו זכה לשרת את רבינו או לשוחח עמו ביחידות, היה זה יום חג עבורו.

יום הולדתו של הרב היה בז' אדר. והנה, בהזדמן תאריך זה, העלה פעם אחד הבחורים רעיון מוצלח מאין כמוהו. בדחילו ורחימו הוא ניגש אל ראש הישיבה, ושאל אותו: "איזה מתנה יאות הרב לקבל מאת בחורי הישיבה לכבוד יום ההולדת?", על אתר השיב הגאון: "את כל הש"ס, את כל הש"ס אני רוצה! אני רוצה שתשבו היום, ז' באדר, ותלמדו את כל הש"ס ביום אחד! כל אחד מ-250 הבחורים ייקח על עצמו ללמוד מספר דפים, ותסיימו ביחד את כל הש"ס".

אותו יום רעדו אמות הסיפים בבניין הישיבה. איש לא נע ולא זע במקומו. הכל ישבו והתנועעו על מקומם ללא הרף, מתוך מאמץ להגיש לרבם האהוב את המתנה שביקש! ורבי מאיר שפירא עצמו, ישב גם הוא בהיכל הישיבה, עיניו בורקות משמחה ולבו גואה מאושר למראה ההתמדה הנוראה של כל הבחורים. אשרי העם שככה לו. בהגיע הלילה, סיימו הלומדים את דפיהם, והשמחה פרצה ועלתה על גדותיה. קשה לתאר זאת במילים", התבטא הגאון רבי שמואל אב"ד זיכרון מאיר.

בהקשר לכך, הוסיף רבי שמואל, באותה תקופה היה בישיבה עליו עצום, יוסף בויס שמו, שקיבל על עצמו לסיים באותו יום, ז' אדר, את כל מסכת בבא בתרא. קע"ו דפים ביום אחד! כל היום ישב יוסף בויס על מקומו והתמיד ברציפות, ללא הפוגה. עיניו לא אזו מן הגמרא. לפתע, כאשר החל היום להחשיך, הבחינו חבריו כי הוא נעדר ממקומו. לאחר חיפוש מצאוהו עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום, תוך שהוא מבקש מחבריו שיניחוהו לבלדו, עוד כמה דקות. "נותרו לי עשרה דפים כדי לסיים את המסכת".

אם אלו היו תלמידיו של רבי מאיר שפירא זצ"ל, נוכל לקבל מושג מה על דמותו, על שיעור קומתו הגבוהה, על גדלותו הרוחנית ממנה שאב את כוחו לדרבן מאתיים וחמישים בחורים למשימה שכזו. גאון שכזה היה יכול לייסד את מפעל הדף היומי. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים